

ASTRID LINDGREN

R A B É N & S J Ö G R E N S G U L D B Ö C K E R

Emil
i Lönneberga

ASTRID LINDGREN

*Emil i
Lönneberga*

Illustrationer av Björn Berg

RABÉN
& SJÖGREN

Läs också

Nya hyss av Emil i Lönneberga, 1966

Än lever Emil i Lönneberga, 1970

Rabén & Sjögren Bokförlag
Box 2052
103 12 Stockholm
rabén-sjögren@rabén.se
www.rabén.se

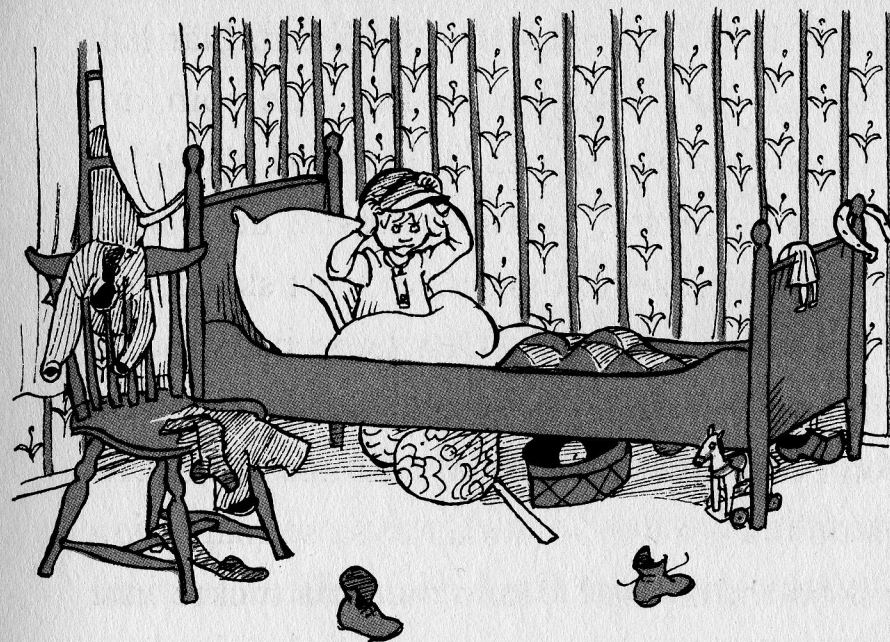
© Text: Astrid Lindgren 1963
© Omslag och illustrationer: Björn Berg
Tolfte upplagan. Första tryckningen
Tryckt hos ScandBook AB, Falun 2002
ISBN 91-29-65593-5

*Rabén & Sjögren Bokförlag ingår i
P. A. Norstedt & Söner AB, grundat 1823*

Emil i Lönneberga hette en pojke som bodde i Lönneberga. Det var en liten vild och envis unge, inte så där snäll som du. Fast han såg snäll ut, det gjorde han visst det. När han inte skrek. Han hade runda, blå ögon och ett runt, rödblommigt ansikte och ljust, ulligt hår. Alltihop såg snällt ut på något sätt, så man kunde tro att Emil var en riktig liten ängel. Men det skulle man bara inte inbilla sig. Fem år var han och stark som en liten oxe, och han bodde på gården Katthult i Lönneberga by i Småland. Och så talade han småländska, det lilla livet, fast det kunde han

inte hjälpa. Det gör man i Småland. När han ville ha sin mössa, då sa han inte som du: ”Jag vill ha min mössa.” Han sa så här: ”Jag vill ha mi mysse!” Hans ”mysse”, det var en sådan där skärmmössa med svart skärm och blå kulle, ganska ful. Den hade hans pappa köpt åt honom en gång när han for till stan. Emil blev glad åt mössan, och när han skulle gå och lägga sig om kvällen, så sa han: ”Jag vill ha mi mysse!” Hans mamma tyckte inte att Emil skulle ha mössan med sig i sängen, hon ville lägga den på hyllan i farstun, men då skrek Emil så det hördes över hela Lönneberga: ”Jag vill ha mi mysse!”

Och Emil sov med mössan på sig varje natt i tre veckor. Det gick ju för all del, fast det var ganska knöligt. Men huvudsaken var att Emil fick som han ville, det var han noga med. Framför allt fick det inte bli som hans mamma ville. En gång en jul försökte hon få Emil att äta stuvade skärbönor, eftersom

det är så nyttigt med grönsaker, men Emil sa nej.

”Tänker du *aldrig* äta några grönsaker”, frågade hans mamma.

”Jo”, sa Emil. ”*Riktiga* grönsaker.”

Och så gick han i all tysthet och satte sig bakom julgranen och började knapra på den.

Men han tröttnade snart, för det stacks i munnen.

Så där envis var Emil. Han ville bestämma över mamma och pappa och hela Katthult och helst över hela Lönneberga, men det gick inte Lönnebergaborna med på.

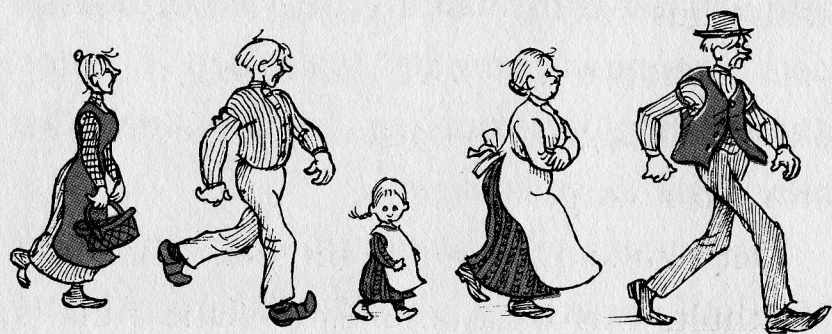
”Det är synd om Svenssons i Katthult som har en sån illbatting te pojk”, sa de. ”Honom blir det aldrig nånting av.”

Trodde Lönnebergaborna, ja! Tänk, om de hade vetat hur det skulle gå med Emil, då hade de nog inte sagt så! Tänk, om de hade vetat att han skulle bli ordförande i kommunalnämnden, när han blev stor! Du vet väl

inte vad det är för nånting, att vara ordförande i kommunalnämnden, men det är något mycket fint, det kan jag försäkra, och det blev Emil så småningom.

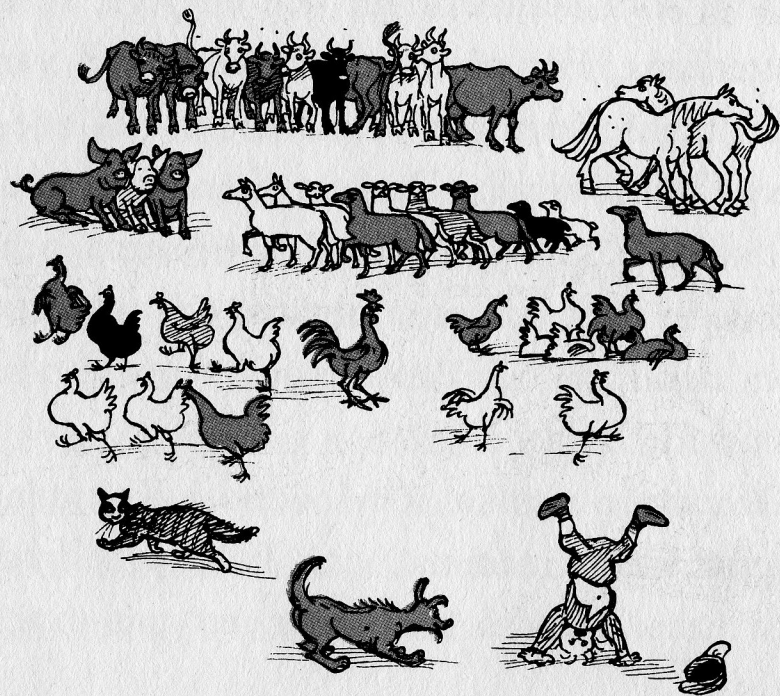
Fast nu ska vi hålla oss till det som hände när Emil var liten och bodde på gården Katthult i Lönneberga by i Småland med sin pappa, som hette Anton Svensson, och sin mamma, som hette Alma Svensson, och sin lilla syster Ida. I Katthult hade de också en dräng, som hette Alfred, och en piga, som hette Lina. För på den tiden när Emil var liten fanns det pigor och drängar i Lönneberga och överallt. Det var drängarna som plöjde och skötte hästarna och oxarna och körde in höet och satte potatis, och pigorna som mjölkade och diskade och skurade och sjöng för barna.

Nu vet du vilka som bodde i Katthult, pappa Anton, mamma Alma, lilla Ida, Alfred och Lina. Och så två hästar, ett par oxar,

åtta kor, tre grisar, tio får, femton höns, en tupp, en katt och en hund. Och så Emil.

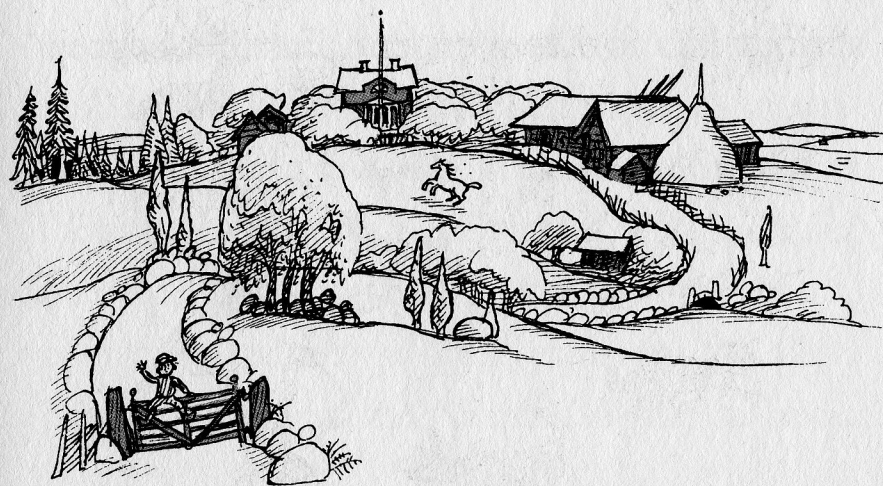
Katthult var en liten fin gård med ett röd-

målat hus som låg på en kulle bland äppelträd och syrener. Och runt omkring låg åkrar och ängar och hagar och en sjö och en stor, stor skog.

Det skulle ha varit lugnt och fridfullt i Katthult, om bara inte Emil hade funnits där.

”Han gör jämt en massa hyss, den pojken”, sa Lina. ”Och gör han inga hyss själv, så händer det ändå så mycket med Emil. Jag har aldrig sett maken till unge.”

Men Emils mamma tog honom i försvar.

”Det är då inte så farligt med Emil”, sa hon. ”I dag har han bara nypt Ida en gång och spillt ut kaffegrädden, det är allt . . . ja, och så jagat katten runt hönshuset var så sant! Men i alla fall, jag tycker han börjar bli lugnare och snällare.”

Och inte var Emil elak, det kan man inte säga. Han tyckte så mycket om både Ida och katten. Men Ida blev han tvungen att nypa lite, annars hade hon inte gett honom sin sirapssmörgås, och katten jagade han i all vänlighet bara för att se om han kunde springa lika fort som en katt. Fast det begrep

ju inte katten.

Det var den sjunde mars som Emil var så där snäll och bara nöp Ida en gång och spillde ut kaffegrädden och jagade katten. Men nu ska du få höra om ett par andra dagar i Emils liv, när det hände mera, antingen det nu var för att han gjorde hyss, som Lina sa, eller det bara blev så ändå, eftersom det alltid hände så mycket med Emil. Vi kan ju börja med:

Tisdagen den 22 maj

När Emil körde huvudet i soppskålen

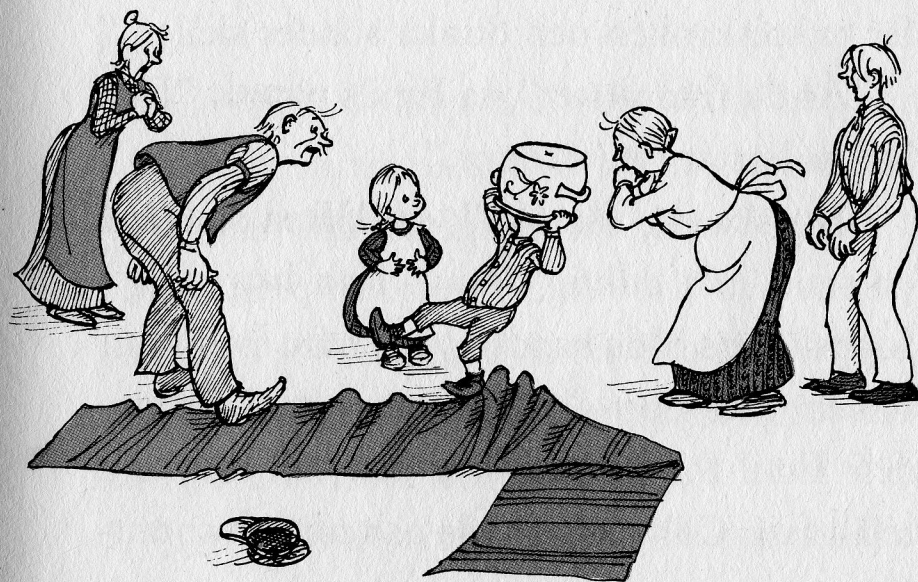
Den dagen hade de köttsockpa till middag i Katthult. Lina hade hållt upp soppan i den blommiga soppskålen, och alla satt runt köksbordet och åt sockpa, särskilt Emil. Han tyckte om sockpa, och det hördes när han åt.

”Måste du sörpla så där”, undrade hans mamma.

”Annars vet man inte att det är sockpa”, sa Emil, det vill säga egentligen sa han så här: ”Annars vet en inte att dä ä sörpe.” Men vi bryr oss inte om det nu, det där med småländskan.

Alla fick äta så mycket de orkade, och

sedan var skålen tom. Det var bara en liten, liten slurk kvar på botten. Den slurken ville Emil ha, och det enda sättet att komma åt den var att köra ner hela huvudet i soppskålen och sörpla i sig slurken. Det gjorde Emil, och de hörde mycket riktigt hur han sörplade där inne. Men sedan skulle Emil dra ut huvudet igen, och kan man tänka sig, det *gick* inte! Han satt fast. Då blev Emil rädd och sprang upp från bordet, och där stod han med soppskålen som en bytta över huvudet.

Den gick långt ner över både ögon och öron på honom. Emil slet i skålen och skrek. Lina blev också ängslig.

”Vår fina soppskål”, sa hon. ”Vår fina, blommiga soppskål, vad ska vi nu ha soppan i?”

När Emil var inne i soppskålen, kunde man ju inte ha soppa i den, så mycket förstod hon, fast hon annars inte förstod särskilt mycket.

Men Emils mamma tänkte mera på Emil.

”Kära hjärtans, hur ska vi få ut pojken? Vi får ta spiskroken och dunka sönder skålen!”

”Är du från vettet”, sa Emils pappa. ”Den har ju kostat fyra kronor.”

”Nu ska jag försöka”, sa Alfred som var en stark och duktig dräng. Han högg tag i soppskålens båda handtag och lyfte med kraft skålen rakt upp i vädret, men vad hjälpte det? Emil följde med. För han satt minsann rejält fast. Och där hängde han nu och spratt-

lade med bena för att komma ner på golvet igen.

”Låt bli . . . släpp ner mej . . . låt bli, har jag sagt”, skrek han. Och då lät Alfred bli.

Nu var alla riktigt ledsna. De stod där i köket runt omkring Emil och funderade, pappa Anton, mamma Alma, lilla Ida, Alfred och Lina. Ingen kunde komma på något bra sätt att få ut Emil ur soppskålen.

”Titta, Emil gråter”, sa lilla Ida och pekade

på ett par stora tårar som silade fram under soppskålens kant och långsamt rullade nerför Emils kinder.

"Det gör jag visst inte", sa Emil. "Det är köttsoppa."

Han lät stursk som vanligt, men särskilt roligt var det väl inte att sitta fast i en soppskål, och tänk nu om han *aldrig* kunde komma loss! Stackars Emil, när skulle han ha sin "mysse" då?

Emils mamma tyckte så synd om sin lilla pojke. Hon ville om igen ta till spiskroken och dunka sönder skålen, men hans pappa sa:

"Aldrig i livet! Skålen har kostat fyra kronor. Då är det bättre vi far till doktorn i Mariannelund. Han kan nog få bort den. Han tar i alla fall bara tre kronor, och på det viset tjänar vi en krona."

Det tyckte Emils mamma var ett bra påhitt. Det är ju inte varje dag man kan tjäna en hel krona. Tänk, så mycket trevligt man

kunde köpa för den, något åt lilla Ida kanske som fick stanna hemma, medan Emil var ute och for.

Nu fick de bråttom i Katthult. Emil skulle snyggas till, han måste tvättas och få på sig bästa kläderna. Kamma honom kunde man ju inte göra och inte ens tvätta örona på honom, fast det så väl behövdes. Hans mamma försökte visserligen få in ett pekfinger under soppskålskanten för att krasa ur örona på Emil, men det höll på att sluta illa, för hon fastnade i soppskålen hon också.

"Jojo, så går det", sa lilla Ida, och pappa Anton blev riktigt arg, fast han annars var så snäll.

"Är det ingen mer som ska klämma in sej i soppskålen", skrek han. "Gör det för all del, så kan jag ta stora höskrindan och frakta hela Katthult till doktorn i Mariannelund."

Men Emils mamma ryckte till ordentligt och fick ut fingret.

”Du slipper tvätta örona, Emil”, sa hon och blåste på sitt finger. Då syntes där ett belåtet leende nedanför soppskålskanten, och Emil sa:

”Det är den första riktiga nytta jag har haft av den här soppskålen.”

Men nu hade Alfred kört fram med häst och vagn till stora trappan, och Emil kom ut för att kliva i skjutsen. Han var så fin i sina randiga söndagskläder och sina svarta knäppkängor och sin soppskål, nåja, det såg kanske lite ovanligt ut med soppskålen, men

den var blommig och vacker och liknade nästan någon sorts nymodig sommarhatt. Det enda man kunde anmärka på var att den gick lite väl långt ner över ögonen på Emil.

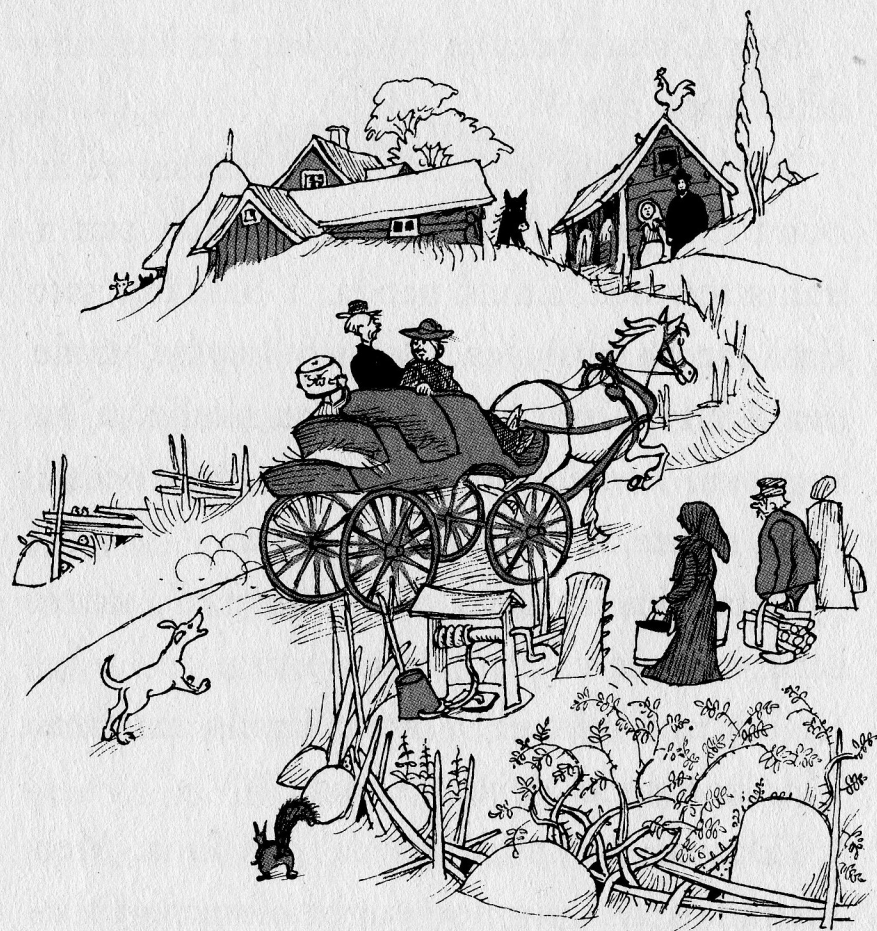
Och så skulle det då bära i väg till Marianelund.

”Se efter lilla Ida ordentligt, medan vi är borta”, ropade Emils mamma. Hon satt i framsätet med Emils pappa. I baksätet satt Emil med soppskålen. Och sin ”mysse” hade han bredvid sig på sätet. Han skulle ju ha något på huvudet, när han for hem också. Tänk så bra att han kom ihåg det!

”Vad ska jag laga till kvällsmat”, skrek Lina, just när vagnen rullade i väg.

”Ta vad du vill”, skrek Emils mamma. ”Jag har annat att tänka på nu.”

”Då tar jag kötsoppa då”, sa Lina. Men i samma stund såg hon något blommigt försvinna borta vid vägkröken, och hon kom ihåg hur det stod till. Hon vände sig sorgset

till Alfred och lilla Ida.

”Det får nog bli paltbröd och fläsk i stället”, sa hon.

Emil hade åkt till Mariannelund flera gånger. Han brukade tycka om att sitta där högt uppe på hästskjutsen och se, hur vägen svängde, och titta på gårdarna han for förbi och på barna som bodde i gårdarna och hundarna som skällde vid grindarna och hästarna och korna som betade i hagarna. Men nu var det så lagom roligt. Nu satt han där med en soppskål över ögonen och såg bara en liten bit av sina egna knäppkängor som han kunde skymta genom den smala springan under soppskålskanten. Hela tiden måste han fråga sin pappa: ”Var är vi nu? Har vi farit förbi pannkaksstället än? Kommer vi till grisa-stället snart?”

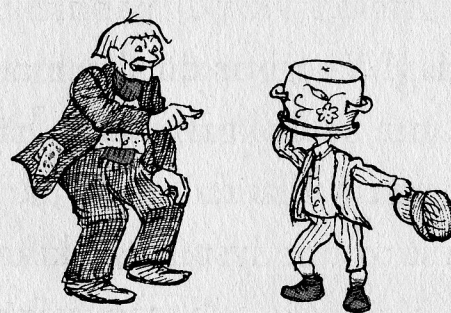
Emil hade gjort sig egna namn på alla gårdarna utmed vägen. Pannkaksstället hette så för att de två små tjocka barna i den gården

en gång stod vid grinden och åt pannkakor, när Emil for förbi. Och grisastället var uppkallat efter en liten rolig gris som Emil brukade klia på ryggen ibland.

Men nu satt Emil där så dyster och kikade ner på sina knäppkängor och såg varken pannkakor eller roliga grisar, undra på att han tjatade:

”Var är vi nu? Kommer vi inte till Mariannelund snart?”

Det var fullt med folk i doktors väntrum, när Emil klev in med sin soppskål. Alla som

satt där tyckte genast mycket synd om honom. De förstod ju att det var en olycka som hade hänt. Bara en liten elak gubbe skrattade så mycket han orkade, precis som om det var nånting roligt att fastna i soppskålar.

”Hohoho”, sa gubben, ”fryser du om örona, pojk?”

”Nä”, sa Emil.

”Jaså, varför har du den där mackapären på dej då”, frågade gubben.

”För annars fryser jag om örona”, sa Emil. Han kunde minsann göra sig rolig han också, fast han var liten.

Men sedan fick Emil komma in till doktorn, och doktorn skrattade inte åt honom.

Han sa bara:

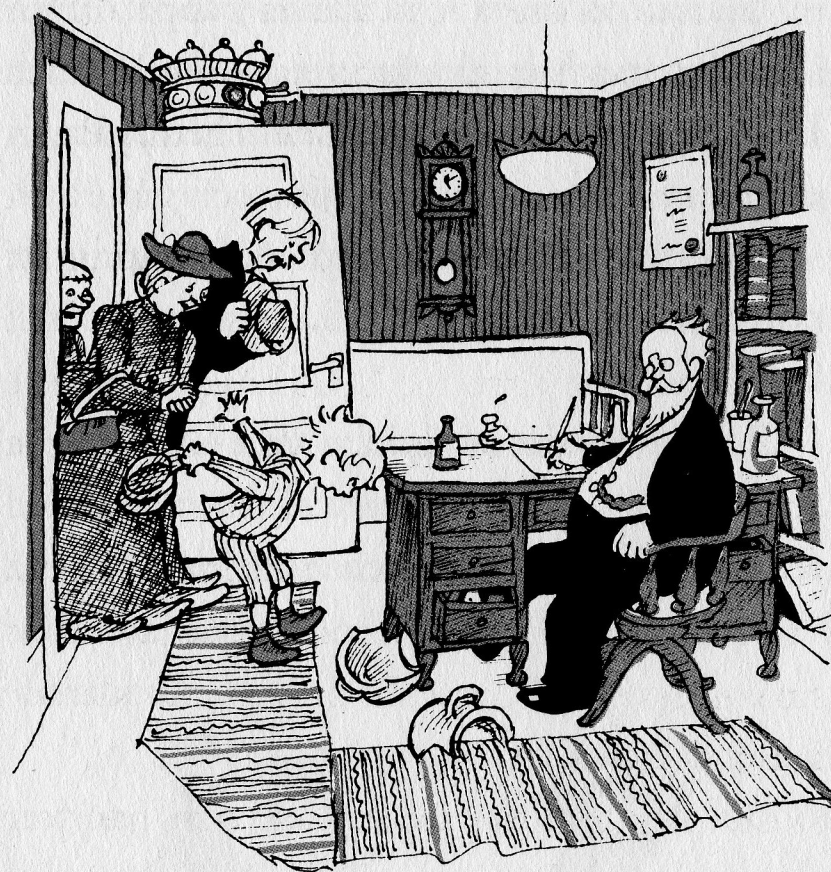
”Goddag, goddag! Vad gör du där inne?”

Emil kunde ju inte se doktorn, men hälsa på honom måste han i alla fall, och därför bockade han sig så djupt han kunde, med soppskål och allt. Då brakade det till. Pang, sa det, och där låg soppskålen och hade gått mitt itu. För så hårt dunkade Emil huvudet i doktors skrivbord.

”Nu rök fyra kronor”, sa Emils pappa lite tyst till Emils mamma. Men det hörde doktorn.

”Ja, då tjänade ni ändå en krona”, sa han. ”För jag brukar få fem kronor, när jag tar ut små gossar ur soppskålar. Och nu klarade han ju saken själv.”

Då blev Emils pappa glad, och han var tacksam mot Emil som hade dunkat sönder skålen och tjänat en krona. Raskt tog han den trasiga skålen och Emil och Emils mamma med sig och gick därifrån. Men när de

kom ut på gatan, sa Emils mamma:

"Tänk, nu har vi tjänat en krona *igen!* Vad ska vi köpa för den?"

"Här köps inget", sa Emils pappa. "Den ska vi spara. Men det är inte mer än rätt att Emil får fem öre att lägga i sin egen spargris därhemma."

Och han tog genast upp en femöring ur portmonnän och gav Emil. Gissa om Emil blev glad!

Och så bar det i väg hem mot Lönneberga igen. Emil satt i baksätet så förnöjd, med femöringen i näven och sin "mysse" på

huvudet och tittade på alla barn och hundar och hästar och kor och grisar som de for förbi. Hade nu Emil varit en vanlig unge, så hade det inte hänt något mer den här dagen. Men Emil *var* ingen vanlig unge, gissa vad han gjorde! Bäst han satt där stoppade han femöringen i munnen, och just som de for förbi grisastället, hördes från baksätet ett litet plopp. Det var när Emil svalde femöringen.

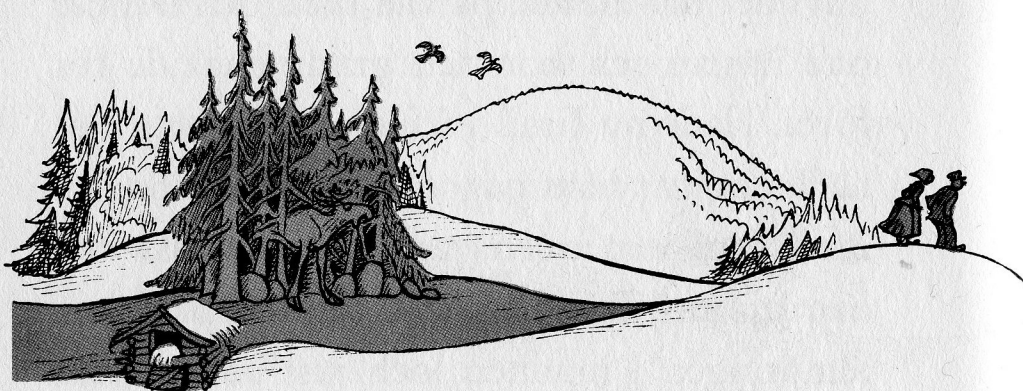
"Oj", sa Emil, "vad det gick hastigt!"

Nu blev det ny jämmer på Emils mamma.

"Kära hjärtanes, hur ska vi få ut femöringen ur pojken? Vi får fara tillbaka till doktorn."

"Jo, du kan räkna ut det fint", sa Emils pappa. "Ska vi betala doktorn fem kronor för att få tillbaka en femöring? Vad hade du för betyg i räkning, när du gick i skolan?"

Emil tog saken lugnt. Han klappade sig på magen och sa:

”Jag kan vara min egen spargris alldeles själv och ha femöringen i magen lika bra som i spargrisen därhemma. För där kan man inte heller få ut nånting. Jag har försökt med en kökskniv, så jag vet det.”

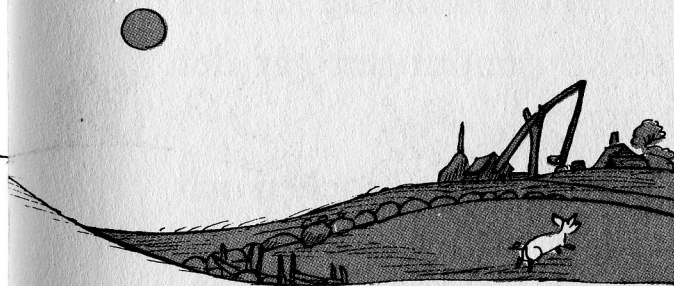
Men Emils mamma gav sig inte. Hon ville

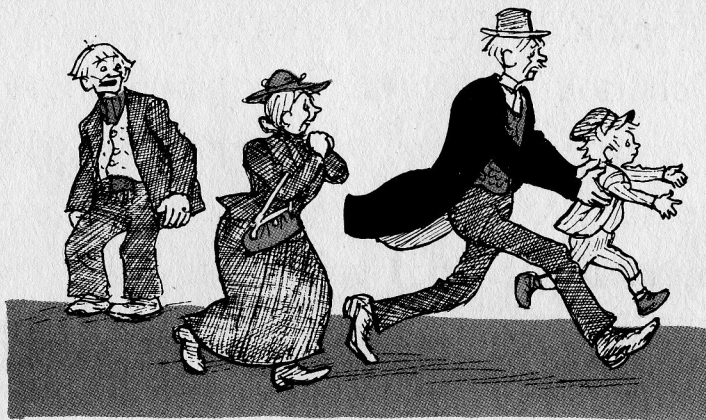

tillbaka till doktorn med Emil.

”Jag sa inget den där gången, när han åt upp alla byxknapparna”, påminde hon Emils pappa. ”Men en femöring är mera hårdsmält, det kan gå illa, tro mej!”

Och hon lyckades skrämma upp Emils

pappa så pass att han vände hästen och for tillbaka till Mariannelund. För Emils pappa var minsann också rädd om sin pojke.

De kom inspringande till doktorn med andan i halsen.

”Har ni glömt nånting”, frågade doktorn.

”Nä, det är bara Emil som har ätit opp en femöring”, sa Emils pappa. ”Så att om doktorn ville ta och operera honom lite . . . för fyra kronor eller så . . . femöringen går det också an te få behålla.”

Men då ryckte Emil sin pappa i rocken och viskade:

”Försök inte! Det är min femöring!”

Och doktorn tänkte visst inte ta någon femöring från Emil. Det behövdes ingen operation, sa han. Femöringen skulle nog komma tillrätta ändå om ett par dagar.

”Men du kan ta och äta fem stycken vetebullar”, sa doktorn, ”så att femöringen får lite sällskap och inte river dej i magen.”

Det var en välsignad doktor, inget betalt tog han nu heller. Emils pappa var belåten så att det sken om det, när han stod ute på gatan igen med Emil och Emils mamma.

Men nu ville Emils mamma genast gå till Fröknarna Anderssons hembageri och köpa fem bullar åt Emil.

”Kommer inte på fråga”, sa Emils pappa.
”Vi har ju bullar hemma.”

Emil funderade lite. Han var duktig till att räkna ut ett och annat, och hungrig var han också, därför sa han:

”Jag har en femöring innestående, och kunde jag bara komma åt den, så skulle jag köpa mej bullar själv.”

Han funderade lite till och så sa han:

”Kan inte du pappa låna mej fem öre på ett par dar? Du får tillbaka dom säkert som ögat!”

Då gav Emils pappa med sig, och de gick till Fröknarna Anderssons hembageri och köpte fem bullar åt Emil, mycket goda bullar, runda och gulbruna och med socker på. Emil åt raskt upp dem.

”Det var den bästa medicin jag har fått i

mitt liv”, sa han.

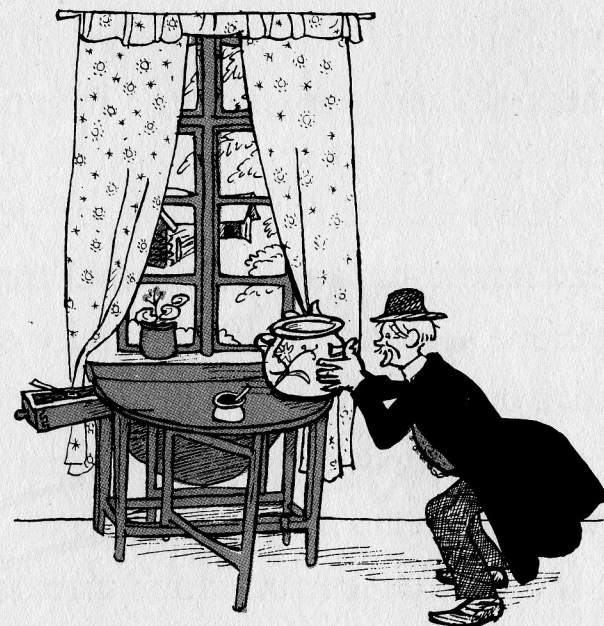
Men nu hade Emils pappa plötsligt blivit så yr och uppspelt att han inte visste vad han gjorde.

”Vi har ju ändå tjänat bra med pengar i dag”, sa han och köpte utan vidare för fem öre polkagrisar åt lilla Ida därhemma.

Märk nu att detta hände på den tiden när barna inte brydde sig om ifall de hade några tänder eller inte, dumma och oförståndiga som de var. Numera äter inte barna i Lönneberga karameller, men så har de tänder också!

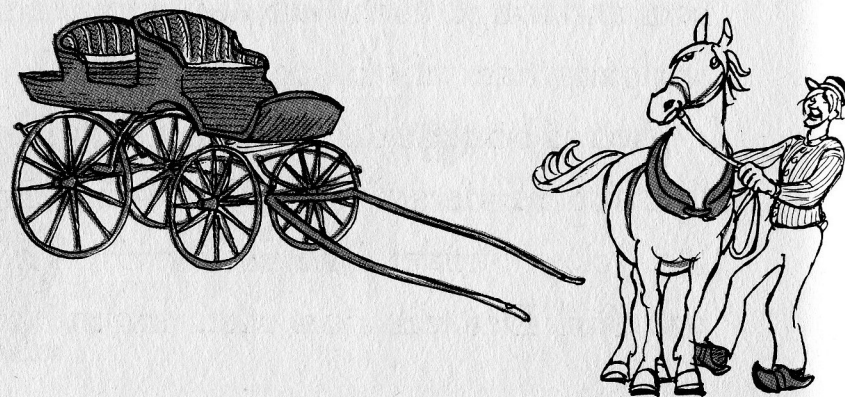
Sedan for katthultarna tillbaka till Katt-

hult. Så fort Emils pappa kom inom dörren där hemma och innan han ens hade fått av sig rock och hatt, tog han och kittade ihop soppskålen. Det var ingen konst, den hade ju bara gått i två bitar. Lina blev glad så att hon hoppade, och hon skrek till Alfred som höll på att spänna från hästen:

”Nu blir här köttsoppa igen i Katthult!”
 Trodde Lina, ja! Hon måste ha glömt Emil.
 Den kvällen lekte Emil ovanligt mycket
 med lilla Ida. Han gjorde en lekstuga åt
 henne bland stenarna ute i hagen. Det tyckte

hon var roligt. Och han nöp henne bara lite
 var gång han ville ha en polkagris.

Men så började det bli mörkt, och Emil och
 lilla Ida funderade på att gå och lägga sig.
 De gick in i köket för att se om deras mamma
 var där. Det var hon inte. Ingen var där.

Bara soppskålen. Den stod på bordet, hopkittad och fin. Emil och lilla Ida ställde sig att titta på den märkvärdiga skålen som hade varit ute och farit hela dagen.

”Tänk, ända till Mariannelund”, sa lilla

Ida. Och sedan sa hon:

”Hur bar du dej åt, Emil, för att få in huvet i skålen?”

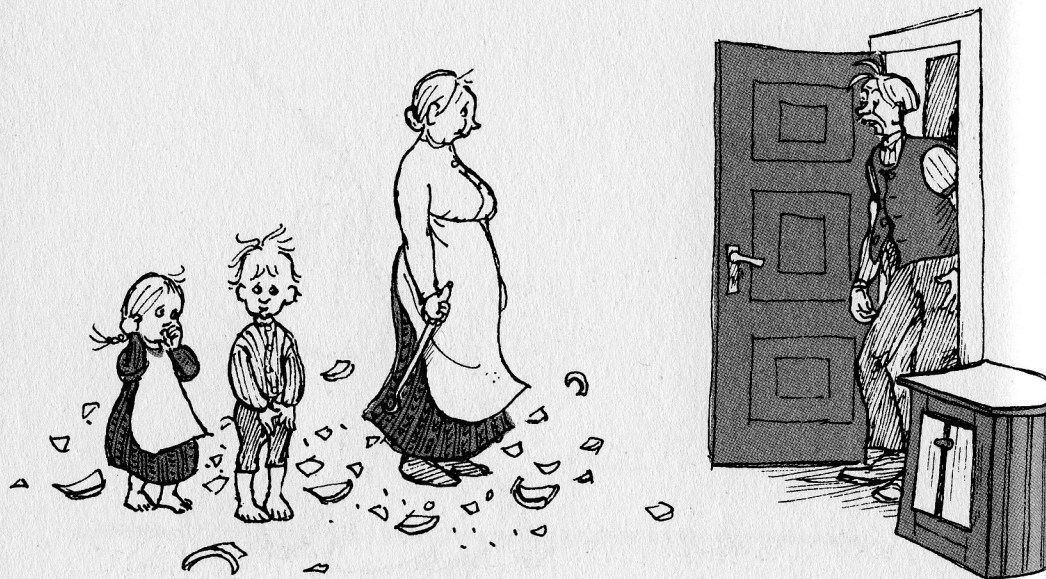
”Det var ingen konst”, sa Emil. ”Jag gjorde bara så här.”

Just då kom Emils mamma in i köket. Och det första hon såg var Emil som stod med soppskålen över huvudet. Emil slet i skålen, lilla Ida skrek, Emil skrek också. För nu satt han fast igen, lika rejält som förut.

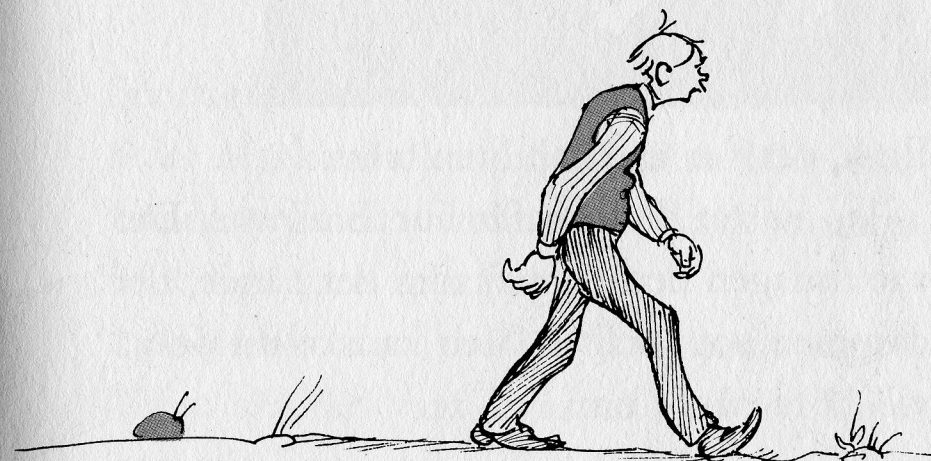
Då tog hans mamma spiskroken och dunkade till soppskålen så att det skrällde över hela Lönneberga. Pang, sa det och där gick soppskålen i tusen bitar. Skärvorna föll som ett regn över Emil.

Emils pappa var ute i fårhuset, men han hörde skrällen, och nu kom han rusande.

Han stannade på kökströskeln. Och han stod där tyst och såg Emil och skärvorna och

spiskroken som Emils mamma höll i handen. Inte ett ord sa Emils pappa. Han bara

vände och gick tillbaka till fårhuset. Men två dagar senare fick han fem öre av

Emil, det var ändå en liten tröst.

Ja, nu vet du ungefär hur Emil var. Det var tisdagen den 22 maj som det hände, det där med soppskålen. Men kanske du också vill höra något om:

Söndagen den 10 juni

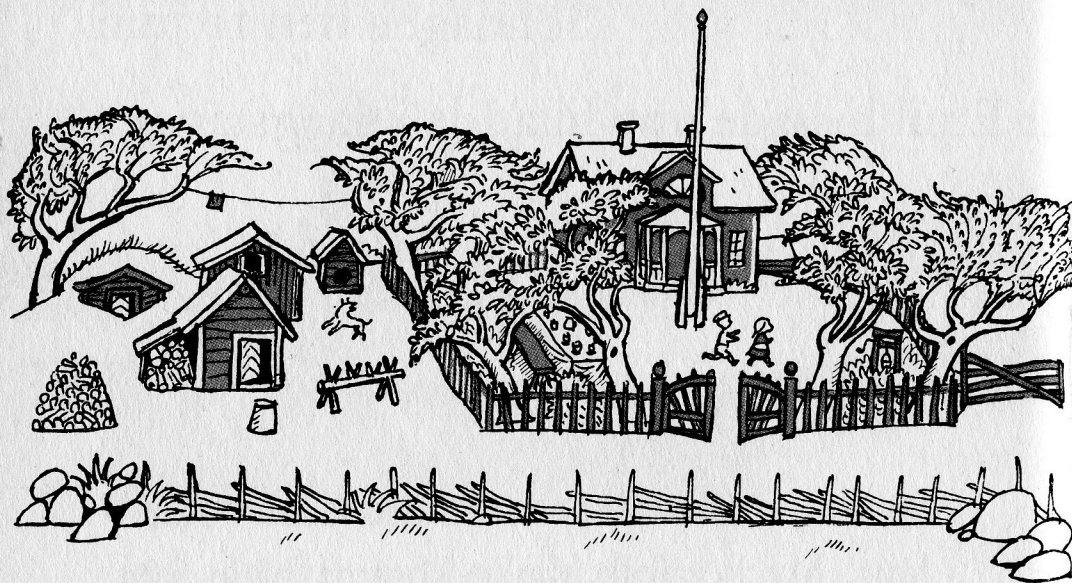
När Emil hissade upp lilla Ida i flaggstången

Söndagen den 10 juni var det kalas i Katt-hult. Mycket folk skulle komma både från Lönneberga och andra håll. Emils mamma hade lagat mat i flera dagar.

”Det blir dyrt det här”, sa Emils pappa. ”Men ska det vara kalas, så ska det! Inget knussel! Fast man kunde kanske göra köttbullarna något mindre.”

”Jag gör köttbullarna precis lagom”, sa Emils mamma. ”Lagom stora, lagom runda och lagom bruna.”

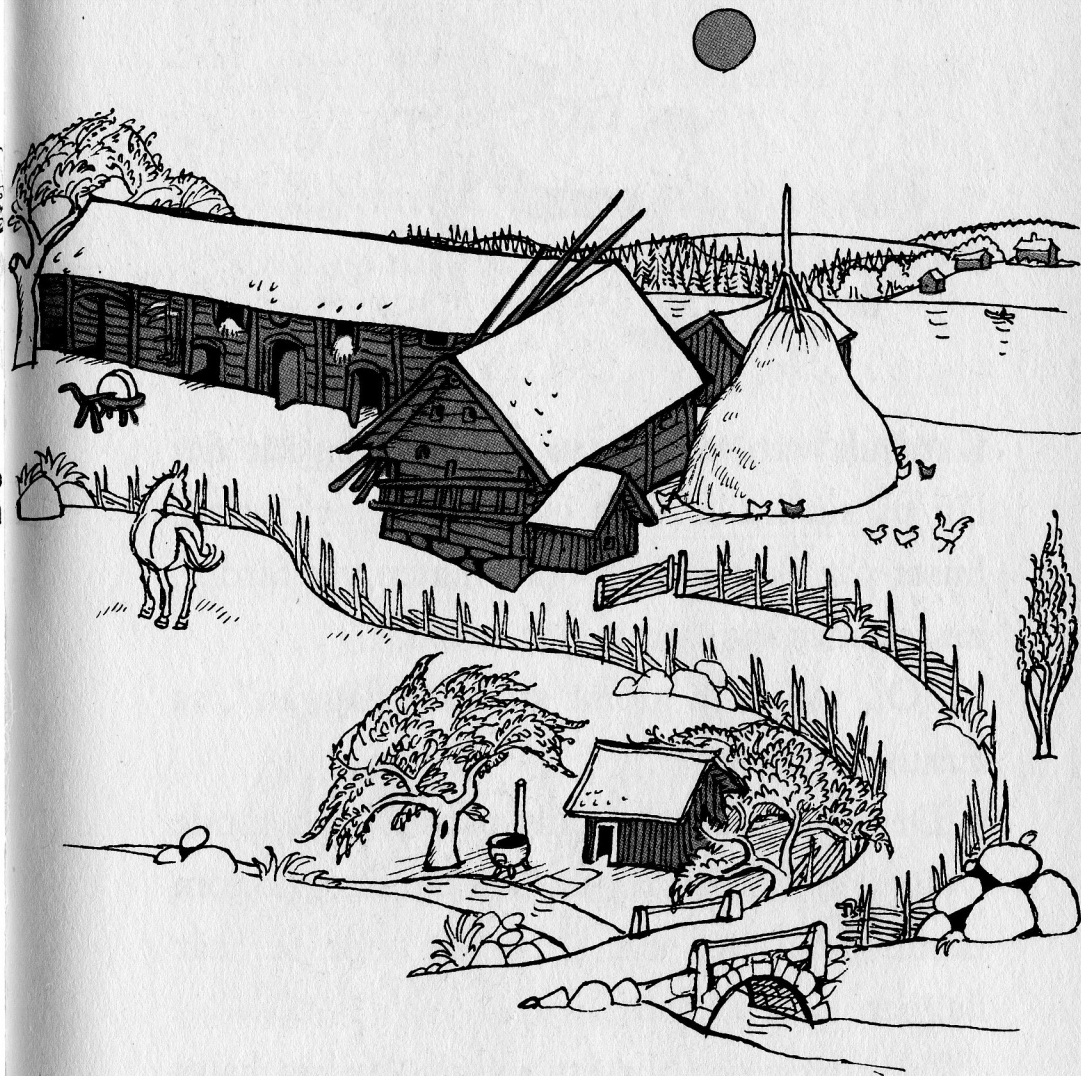
Det gjorde hon också. Och dessutom lagade hon revbensspjäll och kalvrullader och

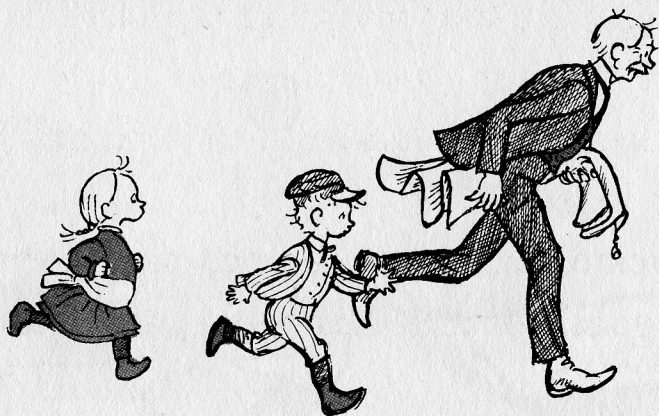

sillsallad och inlagd sill och äpplekaka och inkokt ål och stuvningar och puddingar och två jättelika ostkakor och så en särskild sorts korv som var så god att folk gärna åkte långa vägar både från Vimmerby och Hultsfred för att få smaka på den.

Emil tyckte också mycket om den korven.

Nu var detta verkligen en dag att hålla kalas på. Solen sken, syrener och äppelträd blommade, luften var full av fågelsång, hela

Katthult var vackert som en dröm, där det låg på sin kulle. Och gården var nykrattad, huset var skurat i alla vrår, maten var färdig, nu fattades ingenting. Jo, en sak!

”Oj, vi har ju glömt att hissa flaggan”, sa Emils mamma.

Det satte fart på Emils pappa. Han rände i väg ut till flaggstången, och tätt efter honom rände Emil och lilla Ida. De ville se, när flaggan gick i topp.

”Jag tror det blir ett roligt och bra kalas det här”, sa Emils mamma till Lina, när de blev ensamma med varann i köket.

”Ja, men vore det inte säkrast att låsa in Emil först som sist”, undrade Lina.

Emils mamma tittade förebrående på henne men sa inget.

Då knuckte Lina på nacken och muttrade:

”Nåja, gärna för mej! Men vi får väl se hur det går.”

”Emil är en liten rar gosse”, sa Emils mamma mycket bestämt. Genom köksfönstret

kunde hon se den rare gossen springa omkring och leka med sin lilla syster. De var vackra som små änglar båda två, tyckte Emils mamma, Emil i sina randiga söndagskläder och med skärmmössan på det ulliga huvudet, Ida i ny, röd klänning och med vitt skärp om den trinda magen.

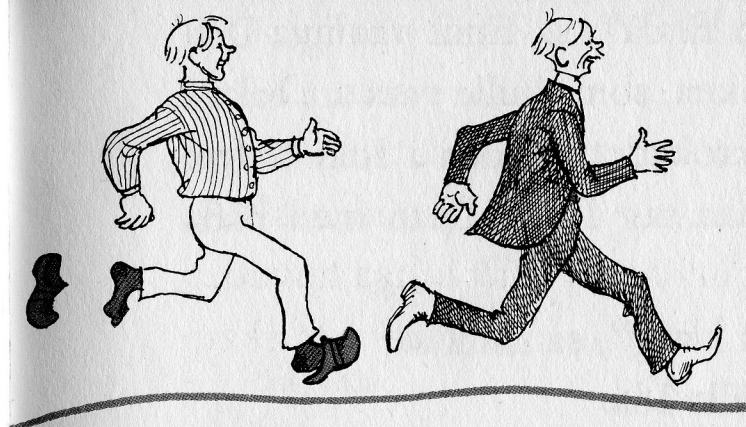
Emils mamma myste. Men sedan tittade hon oroligt neråt vägen och sa:

”Måtte nu Anton hinna få upp flaggan, för vårt främmande är här när som helst.”

Det såg ut att gå bra med den saken. Men tänk så förargligt, bäst som Emils pappa donade med flaggan, kom Alfred sättande nere från lagården och ropade på renaste småländska:

”Koa kalver, koa kalver!”

Det var Broka förstås — en sådan lömsk ko, måste hon ge sig till att kalva, när det var så bråttom med annat och flaggan just skulle gå till väders!

Emils pappa fick släppa allting och rusa till lagården. Men Emil och Ida stod kvar vid flaggstången.

Ida böjde huvudet bakåt så långt hon kunde och kikade upp mot guldkulan i toppen på stängen.

”Så högt”, sa hon. ”Där oppe kan man nog se ända till Mariannelund!”

Emil funderade. Men inte länge.

”Det kunde vi snart pröva”, sa han. ”Vill du att jag ska hissa opp dej?”

Lilla Ida skrattade, å, vad Emil var snäll och vad han hittade på roliga saker jämt!

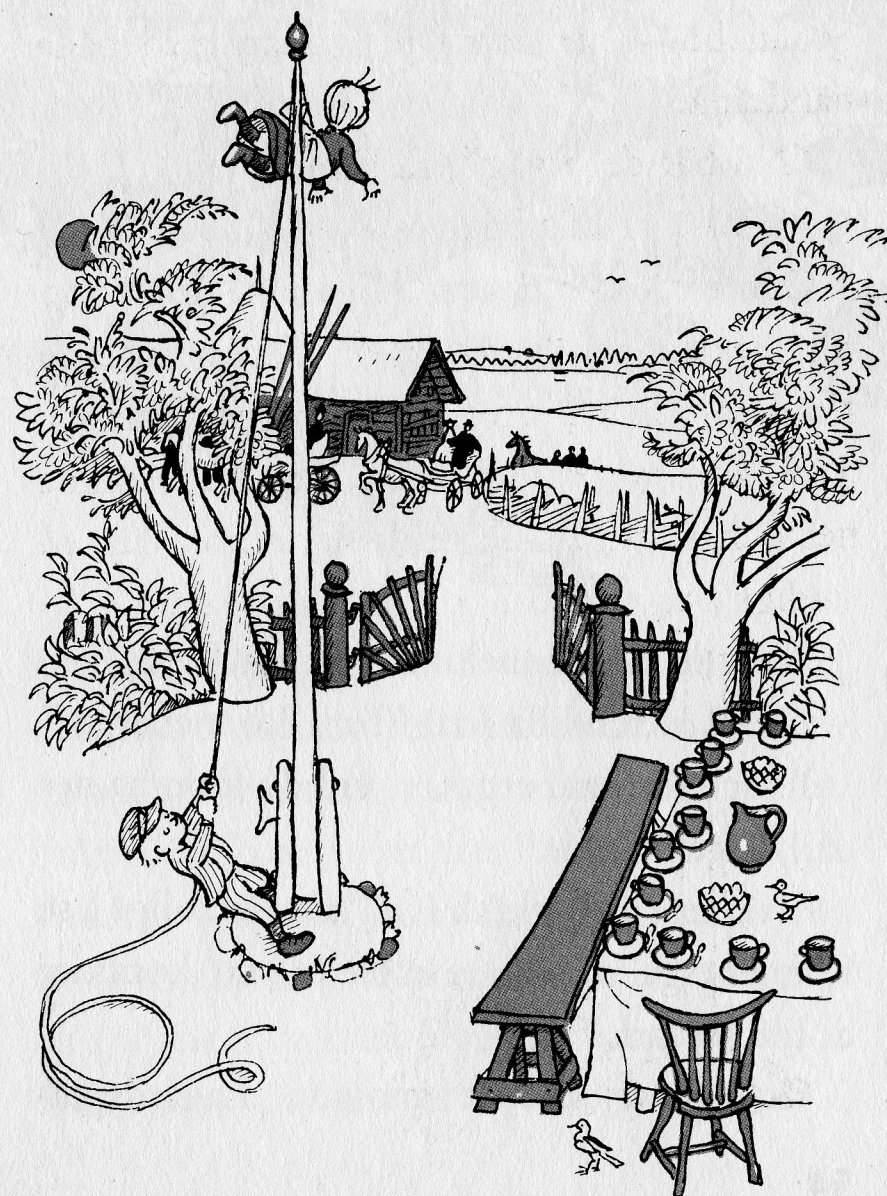
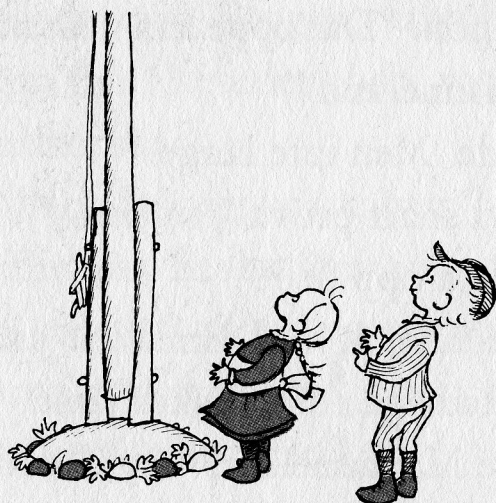
”Ja, jag vill se Mariannelund”, sa lilla Ida.

”Det ska du få då”, sa Emil vänligt. Och så tog han kroken, som skulle vara att haka i flaggan, och krokade fast den i Idas skärp. Sedan högg han tag i flagglinan med båda händerna.

”Nu bär det i väg”, sa Emil.

”Hihi”, sa lilla Ida.

Och i väg bar det med lilla Ida. Ända upp till toppen på flaggstången. Sedan surrade Emil fast linan, precis som pappa brukade göra, för han ville inte att Ida skulle ramla ner och slå sig. Och nu hängde hon där, så stadigt och ordentligt som aldrig det.

"Ser du Mariannelund", skrek Emil.

"Nä", skrek lilla Ida, "bara Lönneberga."

"Äsch, Lönneberga . . . vill du komma ner då", skrek Emil.

"Nä, inte än", skrek Ida. "Det är roligt å se Lönneberga också . . . men oj, nu kommer di främmande!"

Och det gjorde de minsann. Lagårdspla-

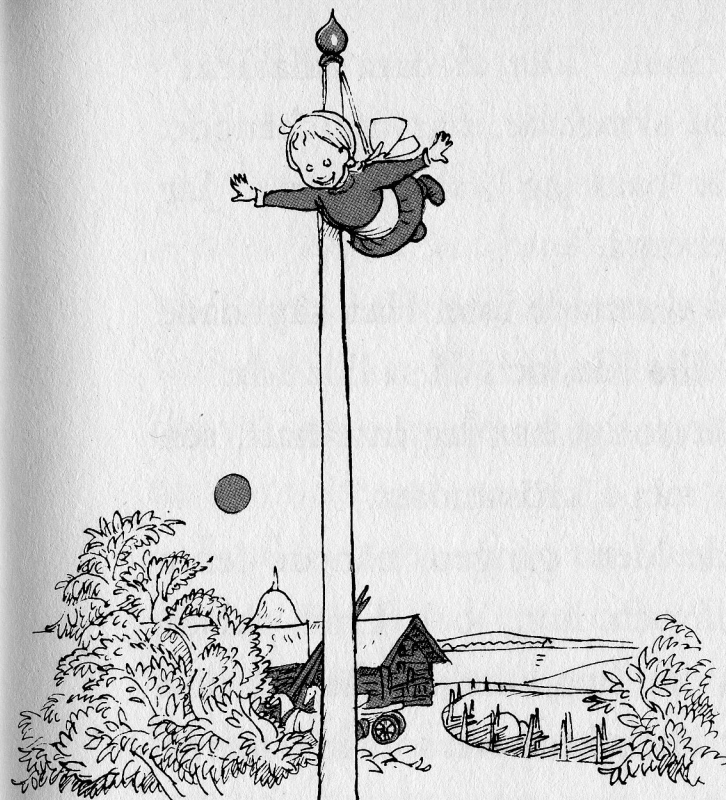
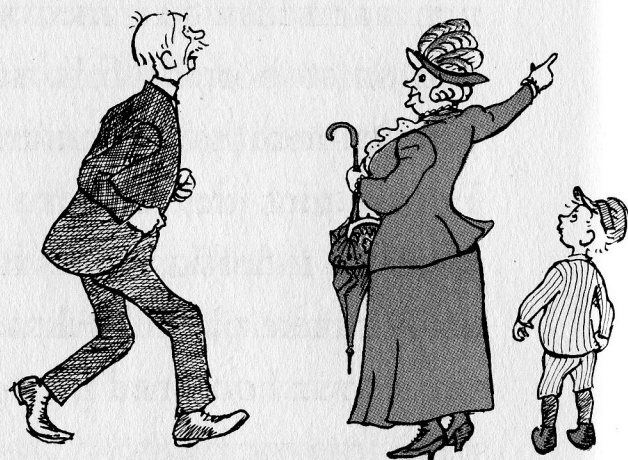
nen var redan full med vagnar och hästar, och snart började folk strömma in genom grinden och sakta vandra upp mot huset. Främst gick den fina fru Petrell. Hon hade kommit i droska ända från Vimmerby för att få smaka på mor Almas korv. En mycket fin fru var hon, med plymer i hatten och pös både fram och bak.

Fru Petrell tittade sig belåtet omkring. Nog var Katthult bra vackert, där det låg i solskenet bland äppelträd och syrener, å, det var så festligt alltsammans och flaggan var hissad . . . jo, den var hissad, det såg hon, fastän hon var lite närsynt.

Flaggan! Plötsligt stannade fru Petrell alldeles förvirrad. Vad i all världen tog det åt Svenssons i Katthult, det kunde man verkligen undra!

Emils pappa kom just från lagården, och fru Petrell ropade till honom:

”Snälla Anton, vad vill det här säga? Var-

för har ni hissat Dannebrogen?”

Emil stod bredvid henne. Han visste inte vad Dannebrogen var för nånting. Han hade ingen aning om att det var namnet på den röda och vita flaggan som de har i Danmark, där danskarna bor. Men så mycket visste han, att det röda och vita i toppen på hans flaggstång inte var någon dannebrog.

"Hihi", sa Emil. "Det är bara lilla Ida!"

Och lilla Ida skrattade, där hon hängde.

"Hihi, det är bara jag", skrek hon. "Jag ser hela Lönneberga."

Emils pappa skrattade inte. Han skyndade sig att fira ner lilla Ida, och då sa lilla Ida:

"Hihi, så här roligt har jag inte haft, sen Emil doppade mej i krösamoset."

Hon menade den gången när de lekte indianer, Emil och hon, och Emil pulade ner henne i stora lingonbaljan för att hon skulle bli röd på hela kroppen som indianerna är.

Jo, Emil såg nog till att Ida fick roligt. Men det var det ingen som tackade honom för. Tvärtom! Nu tog hans pappa honom hårt i armen och skakade honom.

"Vad sa jag", sa Lina, när hon såg Emils pappa leda i väg med Emil till snickarboden. Det var där han brukade få sitta efter sina olika hyss.

Emil skrek och grät.

"Hon ville ju se Ma...ri...anne...lu...und", snyftade han.

Emil tyckte att hans pappa var bra orättvis. Ingen hade någonsin sagt åt Emil att han inte fick visa lilla Ida Mariannelund. Och det var inte hans fel att hon inte kunde se mer än Lönneberga!

Emil fortsatte att gråta. Men bara tills hans pappa hade låst dörren och gått sin väg. Då slutade han. Egentligen var det trevligt i snickarboden. Där fanns så mycket träbitar och brädstumpar som man kunde göra saker

av. Emil brukade tälja sig en liten rolig trägubbe var gång han satt i snickarboden efter något hyss. Han hade redan femtiofyra stycken, och det såg ut att kunna bli fler.

”Jag struntar i deras gamla kalas”, sa Emil. ”Pappa kan hissa flaggan själv bäst han vill. Jag tänker karva mej en ny trägubbe och vara arg och hemsk hela tiden.”

Emil visste att han snart skulle bli utsläppt. Han behövde aldrig sitta länge i snickarboden.

”Bara tills du har tänkt över ditt hyss ordentligt”, brukade hans pappa säga, ”så att du inte gör om det igen.”

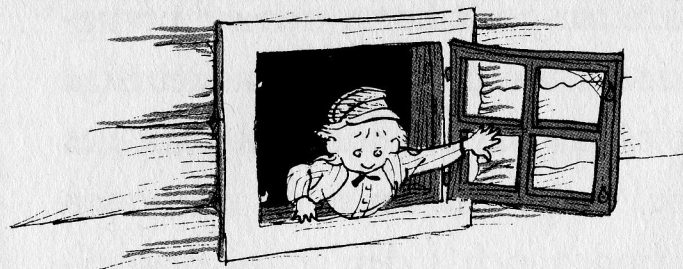
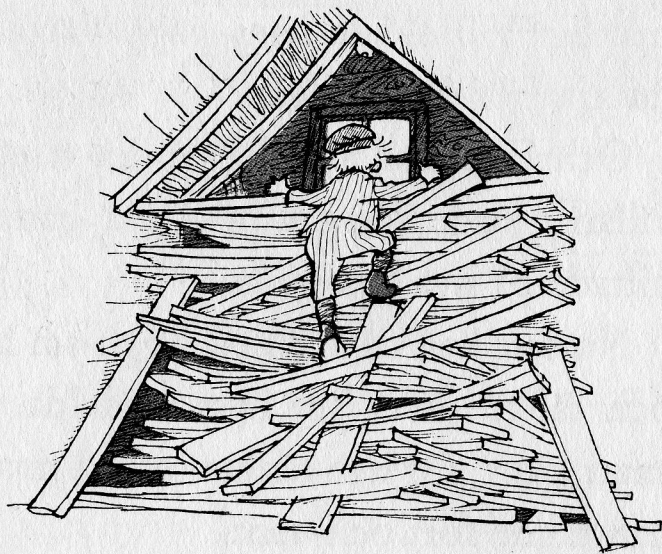
Och Emil var hygglig på det viset att han sällan gjorde samma hyss två gånger utan hittade på nya hela tiden.

Nu satt han där och täljde på sin trägubbe och tänkte över sitt hyss med Ida. Det var snart gjort, för han tänkte inte så mycket och han täljde fort och vant.

Sedan ville Emil komma ut. Men de måtte ha glömt honom för allt sitt kalasande. Han väntade och väntade, men ingen kom. Då började Emil fundera på något sätt att ta sig ut själv.

Genom fönstret kanske! Det skulle väl inte vara så svårt, tänkte Emil. Det satt högt upp förstås, men det gick bra att kliva på brädhögen som låg där så lagom alldeles intill väggen.

Emil öppnade fönstret och tänkte skutta

ut. Men då såg han alla de otäcka nässlorna som växte nedanför. Det är ruskigt att hoppa mitt i en nässelhög. Emil hade gjort det en gång, bara för att pröva hur det kändes. Nu visste han det, och han ville inte göra om det.

”Jag är väl inte galen heller”, sa Emil.
”Nog kan jag fundera ut nåt bättre sätt.”

Om du någon gång har varit på en sådan gård som Katthult, då vet du hur där ser ut och vilket trevligt gytter av hus där är. Man får lust att leka kurragömma så fort man kommer dit. I Katthult hade de inte bara stall och lagård och svinhus och hönshus och fårhus utan också en massa andra små hus och bodar. Ett rökhus fanns det, där Emils

mamma rökte sin goda korv, och ett brygg-hus, där Lina tvättade alla deras smutsiga kläder, och så låg där två andra hus alldeles intill varann. I det ena hade de vedboden och snickarboden och i det andra mangel-boden och matboden.

Emil och lilla Ida brukade leka kurra-gömma om kvällarna och smyga mellan alla de där husen. Fast inte där det fanns nässlor förstås.

Men just nu kunde Emil inte leka nånting alls. Han satt fast, där han var, och det bara för att det växte så mycket nässlor på den lilla plätten mellan snickarboden och mat-boden.

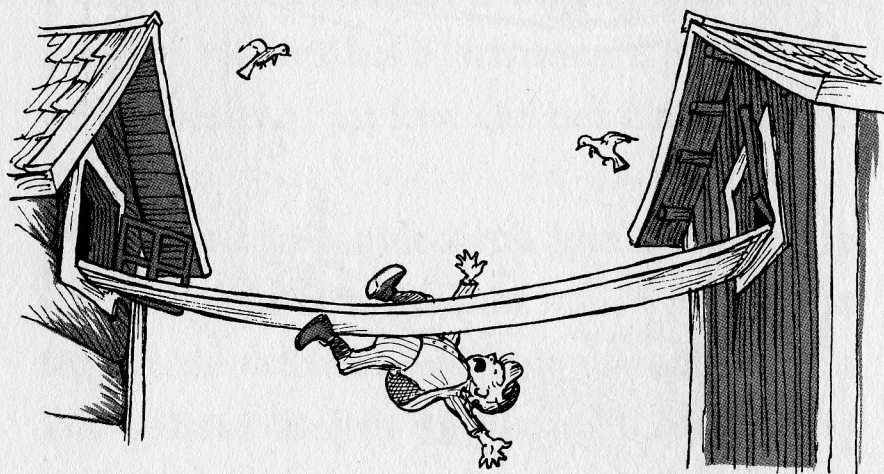
Emil funderade. Han såg att fönstret till matboden stod öppet, och han fick en bra idé. Det skulle vara en enkel sak att lägga en planka mellan snickarbodsfönstret och mat-bodsfönstret och krypa över på den. Han var verkligen trött på snickarboden nu, och

förresten började han bli hungrig.

Emil funderade aldrig länge, när han fick sina bra ideer. I ett huj låg plankan där, och Emil började krypa. Det såg farligt ut, för plankan var smal och Emil var tung.

”Går det här bra, då ska Ida få min sprattelgubbe, det lovar jag”, sa Emil där han kröp. Plankan knakade så otäckt och när han såg nässlorna under sig, blev han rädd och vinglade till.

”Hjälp”, skrek Emil och så trillade han. Han var redan på väg rakt ner i nässelhögen, men i sista stund knep han till med bena om plankan och lyckades kravla sig upp igen. Sedan gick det fint, och han kom över i matboden.

”Det där var ingen konst”, sa Emil. ”Men Ida ska få min sprattelgubbe i alla fall . . . tror jag . . . en annan dag . . . ifall han kanske ändå har gått sönder då . . . ja, jag får se hur jag gör!”

Han gav plankan en rejäl knuff, så att den for tillbaka in i snickarboden, för Emil ville ha ordning i allt. Sedan sprang han till dörren och kände efter. Den var låst.

”Precis som jag trodde”, sa Emil. ”Men di kommer nog snart och hämtar korven, och då vet jag en som sticker i väg ut.”

Emil vädrade med näsan. Det luktade gott i matboden. Men så fanns det också godsaker där. Emil tittade sig noga omkring. Jo, minsann, här fanns det mat! Uppe under taket hängde rökta skinkor och runda paltbrödskakor i långa rader, en hel stång full, för Emils pappa tyckte mycket om paltbröd med fläsk och vit sås. Och där i ett hörn stod brödkistan med alla sina härliga limpor bred-

vid slagbordet med alla de gula ostarna och lerkrukorna med nykärnat smör. Bakom bordet stod träkaret fullt med saltat fläsk och

där bredvid det stora skåpet, där Emils mamma hade sin hallonsaft och sina ättiksgurkor och sina ingefärspäron och sin jordgubbssylt. Men på mittersta hyllan i skåpet hade hon sin goda korv.

Emil tyckte om korv, det gjorde han.

Kalaset i Katthult var nu i full gång. Gästerna hade fått kaffe med mycket dopp till. Nu satt de bara och väntade på att bli hungriga igen, så att de kunde börja äta revbensspjäll och sillsallad och korv och allt det andra.

Bäst som de satt där, skrek Emils mamma:

”Oj, vi har ju glömt Emil! Nu har han fått sitta för länge, den lille stackarn!”

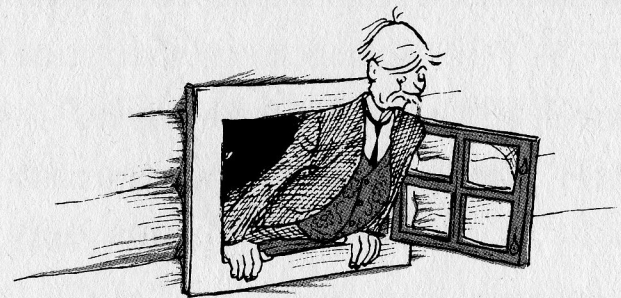
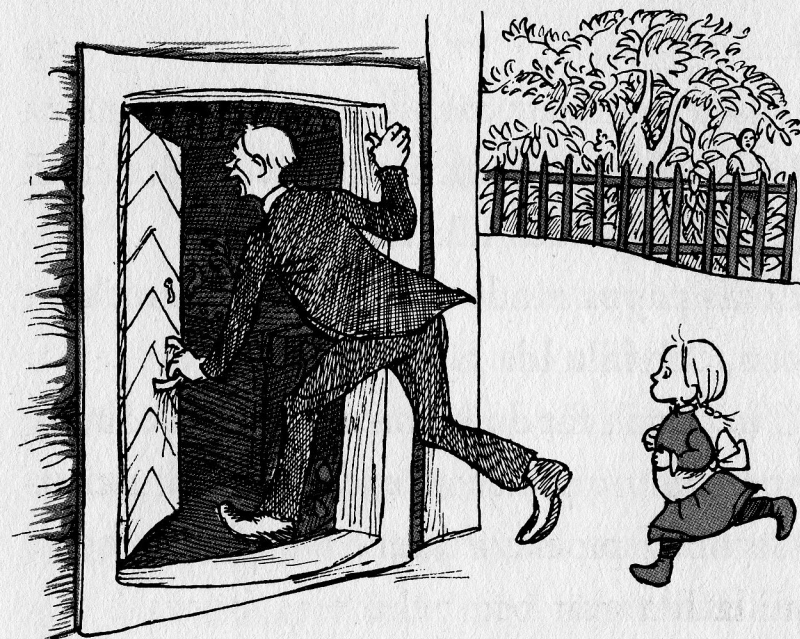
Emils pappa rände genast i väg till snickarboden, och lilla Ida rände efter.

”Nu, Emil, får du komma ut”, skrek Emils pappa och öppnade dörren på vid gavel. Gissa om han blev häpen! Det fanns ingen Emil där!

”Han har rymt genom fönstret, den luv-vern”, sa Emils pappa.

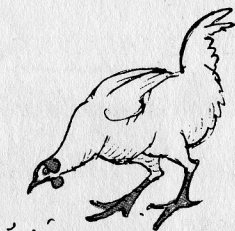
Men när han tittade ut och såg nässlorna stå under fönstret så raka och fina och inte nertrampade alls, då blev Emils pappa ängslig.

”Det här står aldrig rätt till”, sa han. ”Här har ingen trampat, ingen människofot åtminstone.”

Då föll lilla Ida i gråt. Vad hade hänt med Emil? Lina brukade sjunga en visa som var så sorglig. Den handlade om en flicka som blev förvandlad till en vit duva och flög upp till himlen i stället för att sitta kvar i den otäcka spiketunnan, där de hade låst in henne. Emil hade minsann varit inlåst, vem vet om inte han också hade blivit förvandlad och flugit ut! Lilla Ida tittade sig omkring för att se om någon duva syntes till. Men det enda hon såg var en fet, vit höna som gick utanför snickarboden och plockade mask.

Lilla Ida grät och pekade på hönan.

”Det där kanske är Emil”, sa lilla Ida.

Det trodde inte Emils pappa. Men för säkerhets skull rände han i väg till Emils mamma och frågade om hon någonsin hade märkt, att Emil kunde flyga.

Det hade hon inte. Och nu blev det ett liv i Katthult. Kalaset fick vänta. Alla måste ut och leta efter Emil.

”Han *måste* vara i snickarboden, kan du väl förstå”, sa Emils mamma, och alla rusade dit för att titta efter lite bättre.

Men där fanns ingen Emil. Där fanns bara femtiofem små trögubbar uppställda i rad på en hylla. Fru Petrell hade aldrig sett så många

trögubbar på en gång, och hon undrade vem som hade gjort dem.

”Ingen annan än vår lilla Emil”, sa Emils mamma och började gråta. ”Han var en rar liten gosse.”

”Åja”, sa Lina och knyckte på nacken. Och sedan sa hon på renaste småländska:

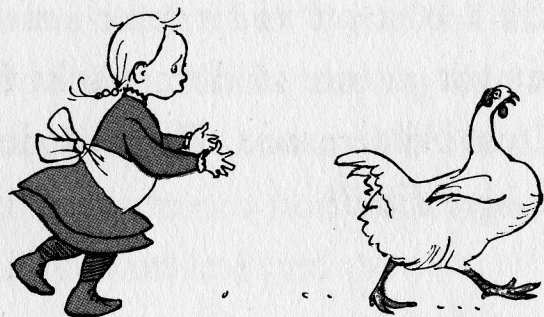
”Dä ä bäst att vi sir ätter i matboa mä!”

Det var ju inte så dumt tänkt för att vara av Lina. Alla rusade till matboden. *Men där fanns ingen Emil!*

Lilla Ida grät tyst och ihärdigt, och när ingen såg det, gick hon fram till den vita hönan och viskade:

”Flyg inte till himlen, snälla Emil! Jag ska ge dej hönsmat och drav hela hinkar, bara du stannar i Katthult!”

Men hönan ville inte lova nånting. Hon kacklade och gick sin väg.

Ja, de stackars människorna i Katthult, vad de letade! I vedboden och i mangelboden, men där fanns ingen Emil! I stallet och i lagården och i svinhuset . . . där fanns ingen Emil! I fårhuset och hönshuset och rökhuset

och bryggghuset . . . ingen Emil! Då tittade de i brunnen. Det fanns ingen Emil där heller, och det var ju bra för all del, men nu grät de allihop. Och Lönnebergaborna som var med på kalaset viskade till varann:

”Det var egentligen en rar liten en, den där Emil! Nån riktig illbatting var han *inte*. . . och det har jag aldrig sagt heller!”

”Han har nog trillat i bäcken”, sa Lina. Katthultsbäcken var vild och brusande och farlig, där kunde små barn lätt drunkna.

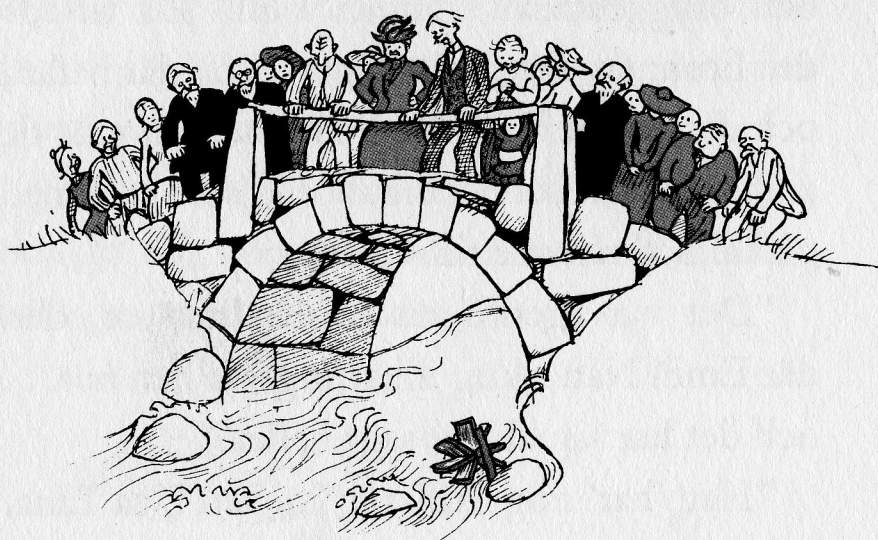
”Dit fick han inte gå, det vet du”, sa Emils mamma strängt.

Lina knyckte på nacken.

”Nä, men just därför”, sa hon.

Då sprang alla till bäcken. Som tur var hittade de ingen Emil där heller, ändå grät de nu värre än någonsin. Och Emils mamma som hade trott att det här skulle bli ett roligt och bra kalas!

Nu fanns det inga fler ställen att leta på.

”Vad i all världen ska vi göra”, sa Emils mamma.

”Vi måste väl ta fram lite mat i alla fall”, sa Emils pappa, och det var bra sagt av honom, för alla hade ju blivit hungriga, medan de sörjde och letade.

Emils mamma började genast duka. Hon grät lite i sillsalladen, när hon kom bärande med den, men fram på bordet kom den tillsammans med kalvrulladerna och revbens-

spjället och ostkakorna och allt det andra. Fru Petrell slickade sig om munnen. Det här såg lovande ut. Fast ännu hade hon inte sett till korven, och det gjorde henne orolig.

Men då sa Emils mamma rätt som det var:

”Lina, vi har ju glömt korven! Spring genast och hämta den!”

Lina löpte i väg. Alla väntade ivrigt, och fru Petrell nickade:

”Korven, ja!” sa hon. ”Den ska smaka gott

mitt i all bedrövelsen.”

Då kom Lina tillbaka. Utan korv.

”Följ med mej allesammans, så ska jag visa er nånting”, sa hon.

Hon såg lite konstig ut, men det brukade

hon göra, det var inget att fästa sig vid.

”Vad har du nu hittat på för dumheter”, frågade Emils mamma strängt.

Lina såg ännu mer konstig ut och hon skrattade tyst och underligt.

”Följ med mej”, sa hon. Och då gjorde de det, alla som var på kalaset i Katthult.

Lina gick före dem, och de följde henne häpna ut till matboden. Hela tiden hörde de henne skratta tyst och underligt för sig själv. Och hon öppnade den tunga dörren och hon

klev över den höga tröskeln och de följde henne, och hon ledde dem fram till det stora skåpet och hon slog upp skåpsdörren med en smäll och hon pekade på den mittersta hyllan, där Emils mamma brukade ha sin goda korv.

Nu fanns där ingen korv. Men där fanns Emil.

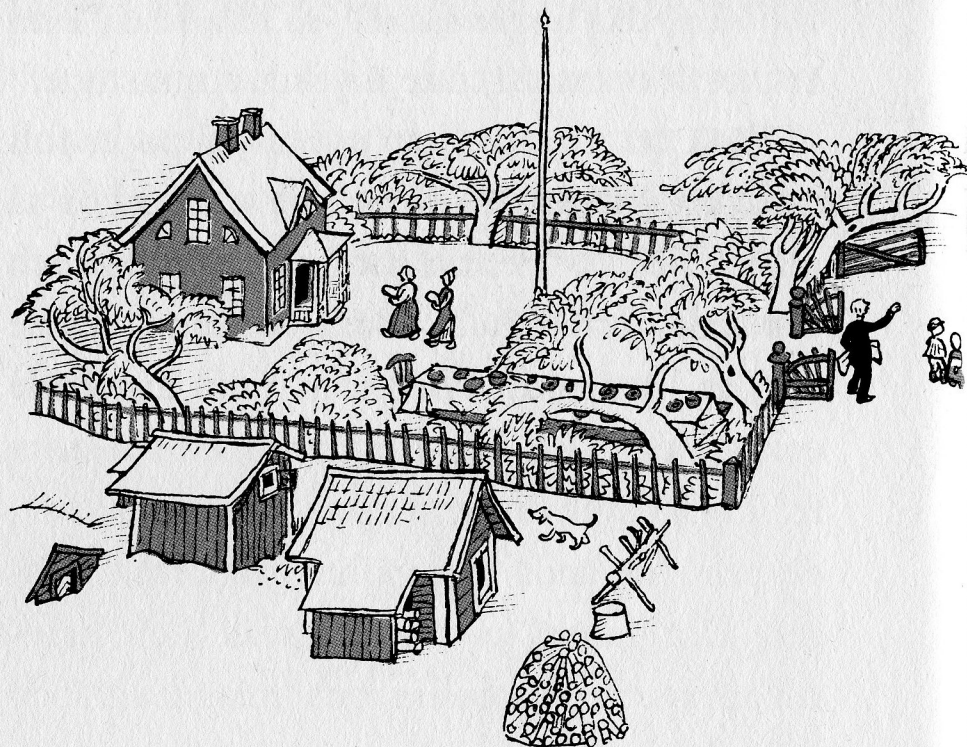
Han sov. Mitt bland alla korvskinnen låg han och sov, den rare gossen, och hans mamma blev så glad som om hon hade upptäckt en stor guldklump i sitt skåp. Vad gjorde det att Emil hade satt i sig all korven! Det var väl tusen gånger bättre att hitta Emil där på hyllan än ett par kilo korv. Det tyckte Emils pappa också.

”Hihi, där ligger Emil”, sa lilla Ida. ”Han är inte förvandlad, inte mycket åtminstone.”

Tänk att en enda liten upphittad pojke full med korv kan göra så många människor så glada! Nu blev det till sist ändå ett roligt och bra kalas i Katthult. Emils mamma letade upp en liten snutt korv som Emil inte hade orkat med. Den fick fru Petrell till sin stora fröjd. Och alla de andra, som blev utan korv, de behövde ändå inte gå hungriga från kalaset. Där fanns ju revbensspjäll och kalvrullader och köttbullar och inlagd sill och sillsallad och stuvningar och puddingar och inkokt ål så mycket de orkade äta. Och till sist fick de den härligaste ostkaka med jordgubbssylt och vispad grädde.

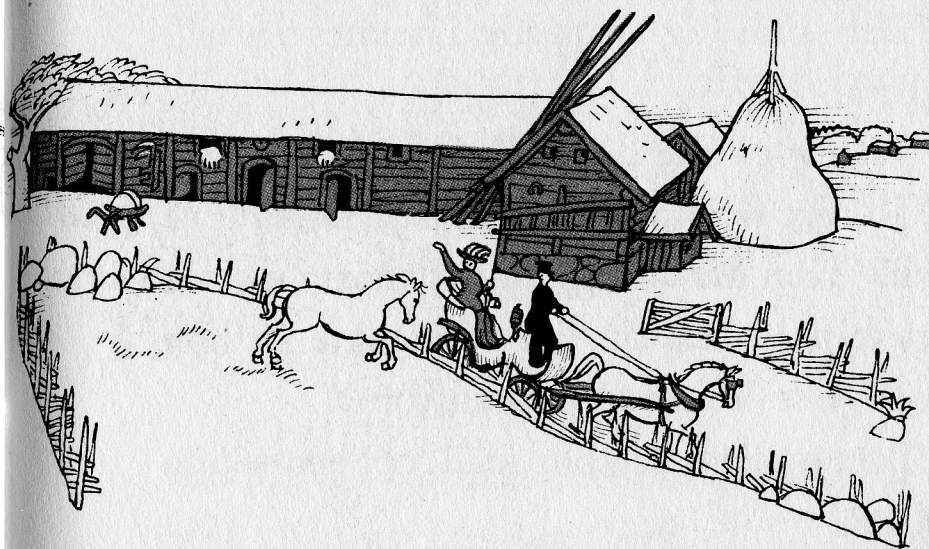
”Det ä det goeste som finns”, sa Emil på renaste småländska. Och om du någon gång har ätit sådan ostkaka som de hade i Katthult, då vet du att där sa han ett sant ord, Emil!

Så kom kvällen, och det skymde så vackert

över Katthult och över hela Lönneberga och hela Småland. Emils pappa halade ner flaggan. Emil och lilla Ida stod bredvid och tittade på.

Och så var det slut på kalaset i Katthult. Alla for hem var och en till sig. Den ena

skjutsen efter den andra rullade i väg. Sist for den fina fru Petrell i sin droska. Emil och lilla Ida hörde klampet av hästhovarna dö bort nere i backarna.

”Jag hoppas hon blir snäll mot min lil'a råtta”, sa Emil.

”Vilken råtta”, undrade Ida.

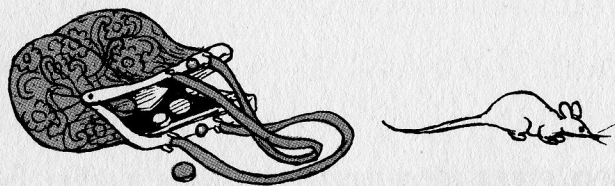
”Den som jag stoppade i hennes väska”, sa Emil.

”*Varför* gjorde du det”, frågade lilla Ida.

”Jo, för det var synd om den råttan”, sa Emil. ”Hon har aldrig sett nåt annat än stora korvskåpet i hela sitt liv. Jag tänkte att hon kunde få se Vimmerby åtminstone.”

”Bara nu Petrellan blir snäll mot henne”, sa lilla Ida.

”Det blir hon säkert”, sa Emil.

Det var den 10 juni som Emil hissade upp lilla Ida i flaggstången och gjorde slut på all korven. Kanske du till sist också vill höra något om:

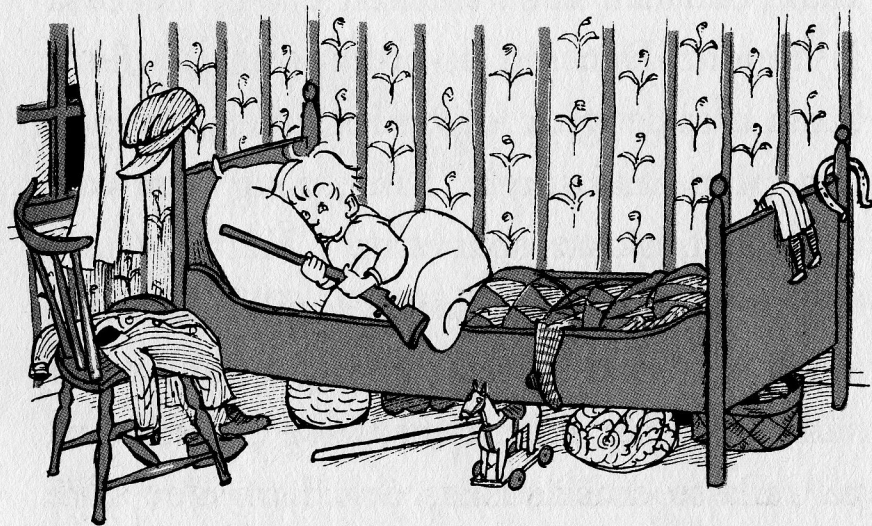
Söndagen den 8 juli

När Emil levde loppan på Hultsfreds slätt

Alfred, den där drängen som de hade i Katt-
hult, han tyckte om barn. Särskilt Emil.
Emil gjorde hyss och var en illbatting, men
det struntade Alfred i. Han tyckte om Emil
ändå, och han hade snickrat en fin träbössa
åt honom. Den såg ut precis som en riktig
bössa, fast det gick förstås inte att skjuta med
den. Men Emil skrek ”Pang, pang” och sköt
i alla fall, så att sparvarna i Katthult inte
tordes gå ut på flera dagar. Emil älskade sin
bössa och ville ha den hos sig i sängen om
nätterna. ”Jag vill ha mi bysse”, skrek han
på renaste småländska, och han blev inte

glad när hans mamma hörde fel och kom springande med hans "mysse" i stället. "Jag vill inte *ha* mi mysse", skrek Emil, "jag vill ha mi *bysse*!" Och då fick han det.

Ja, Emil älskade sin bössa och ännu mer älskade han Alfred som hade gjort bössan åt honom. Därför var det inte underligt att Emil grät, när Alfred rätt som det var for i väg till Hultsfreds slätt för att exercera beväring. Du vet väl inte vad man gör, när man exercerar beväring, men ser du, det kallades så förr i tiden, när man lärde sig att

bli soldat. Alla drängar i Lönneberga och överallt måste exercera beväring och lära sig att bli soldater.

"Men tänk att det nödvändigt måste ske just när vi ska köra in höet", sa Emils pappa.

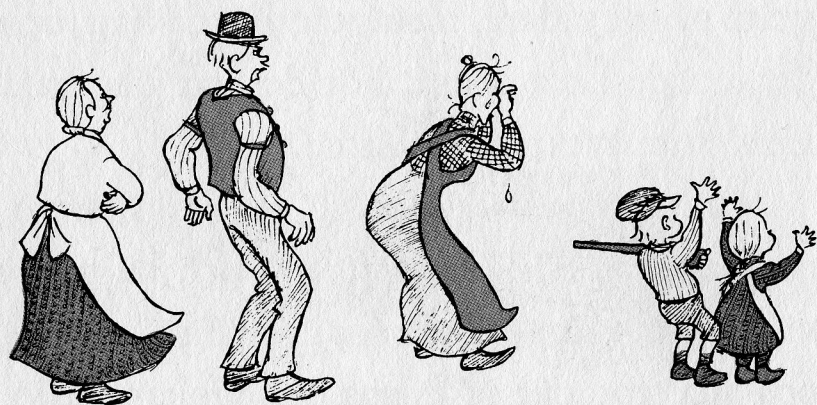
Han tyckte inte om att bli av med Alfred mitt i slåttern, för då var det bråttom i Katt-hult. Men det var inte Emils pappa utan kungen och hans generaler som bestämde när drängarna i Lönneberga skulle fara till Hultsfreds slätt och lära sig att bli soldater. Förresten skulle ju Alfred få komma hem igen, när han hade lärt sig färdigt, och det tog inte lång tid. Så egentligen behövde väl Emil inte gråta något vidare, men grät gjorde han, och det gjorde Lina också. För det var inte bara Emil som tyckte om Alfred.

Alfred grät inte. Han sa att i Hultsfred, där kunde man "leva loppan" och ha roligt värre. Och när skjutsen for i väg med honom, och alla stod där så ledsna och vinkade adjö,

då flinade Alfred upp sig och sjöng och
tjoade för dem för att de inte skulle sörja mer.
Det var den här biten han sjöng:

*I Eksjö sta' på Ränneslätt
där går en lätt och bra polkett,
och likaså på Hultsfre' slätt,
där gungar vareviga flicka lätt.
Halli-dajen halli-dalli-da,
halli-dajen halli-dalli-da . . .*

Sedan hörde de inte mer av Alfred, för
Lina satte i att tjuta så mycket hon orkade,

och snart försvann vagnen med Alfred borta
vid vägkröken.

Emils mamma försökte trösta Lina.

”Var inte lessen du, Lina”, sa hon. ”Lugna
dej till den åttonde juli, då är det fest på
Hultsfreds slätt, och då far vi dit och hälsar
på Alfred.”

”Jag vill också fara till Hultsfred och leva
loppan och hälsa på Alfred”, sa Emil.

”Jag mä”, sa lilla Ida.

Men Emils mamma skakade på huvudet.

”Det är inget roligt för små barn på såna
där fester”, sa hon. ”Di kommer bara bort i

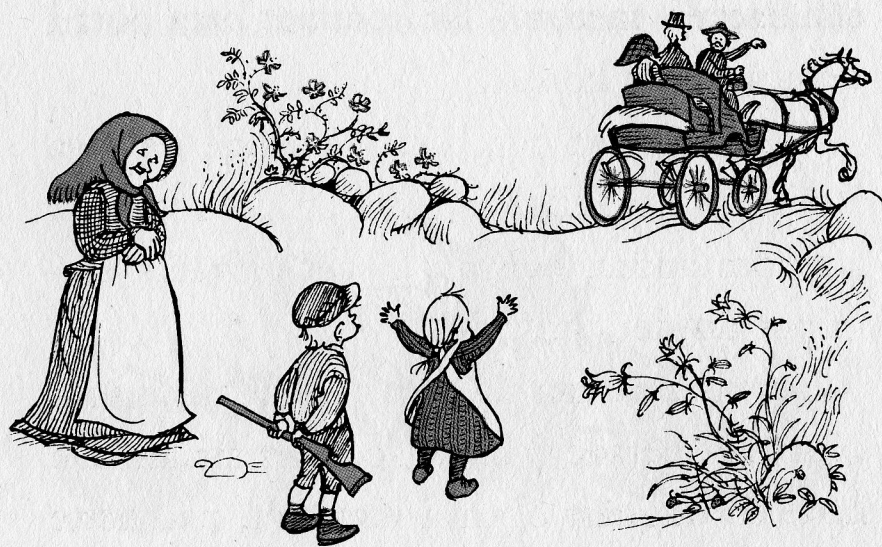

folkträngseln.”

”Jag tycker det är roligt att komma bort i folkträngseln”, sa Emil, men det hjälpte inte.

Den åttonde juli på morgonen for Emils pappa och Emils mamma och Lina till festen i Hultsfred och lämnade Emil och lilla Ida hemma med Krösa-Maja, som skulle se efter dem. Krösa-Maja var en gammal gumma, som brukade komma till Katthult ibland och hjälpa till med lite av varje.

Lilla Ida var ett snällt barn. Hon satte sig

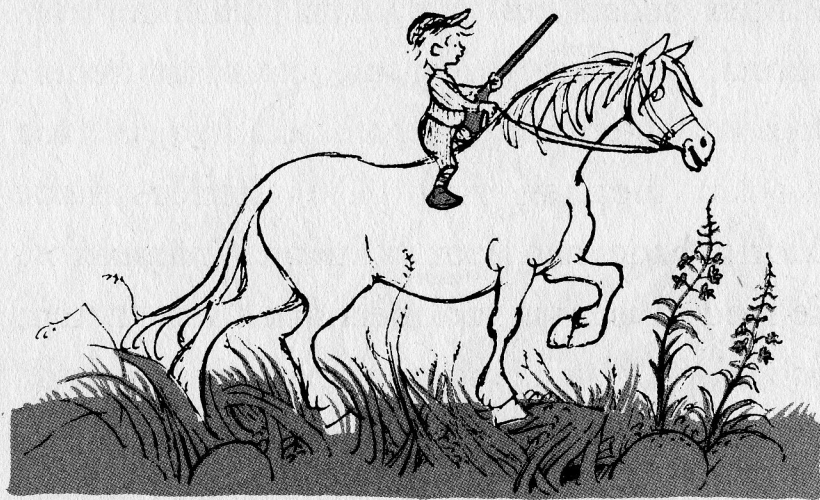

genast i knäet hos Krösa-Maja och hade henne att berätta några av sina hemskaste spökhistorier, och därmed var Ida nöjd och glad.

Annat var det med Emil. Han gick ute på stallbacken med bössan i näven, arg så att det fräste om honom.

”Det här går jag bara inte med på”, sa Emil. ”Jag ska till Hultsfred och leva loppan, jag som andra, och nu är det bestämt. Begriper du det, Jullan?”

Det sista sa han till deras gamla märr som gick och betade i hagen bakom stallet. De hade en unghäst också i Katthult, han hette

*Mi mÄrr, ho lunker fÄlle mÄ,
fast ho sÄ knÄgelbenter Ä,
va hjÄlper dÄ?
Mi bysse Ä mej kan ho vÄl dra,
traver de gör ho tÄmlit bra,
pÄ jÄmner vÄg.*

Och hur nu Jullan skumpade och lunkade och travade sÄ kom de till sist till Hultsfreds slätt bÄde hon och Emil.

”Tjo”, skrek Emil, ”nu ska vi leva loppan!”

Men sedan teg han och spÄrrade upp ögonÄ. Nog visste han att det fanns mycket folk i vÄrlden men inte att hela högen hade skockat ihop sig just pÄ Hultsfreds slätt. Aldrig hade han sett sÄ mÄnga mÄnniskor, de stod i tusenvis runt hela den stora slätten, och pÄ en plätt i mitten hölls soldaterna och övade sig att dÄnga upp gevÄret pÄ axeln och göra höger om och vÄnster om och sÄnt dÄr som soldater gör. En tjock, arg liten gubbe red omkring pÄ en hÄst och vÄsnades och skrek Ät soldaterna vad de skulle göra, och de lÄt honom hÄllas och gjorde utan vidare som han ville. Det tyckte Emil var konstigt.

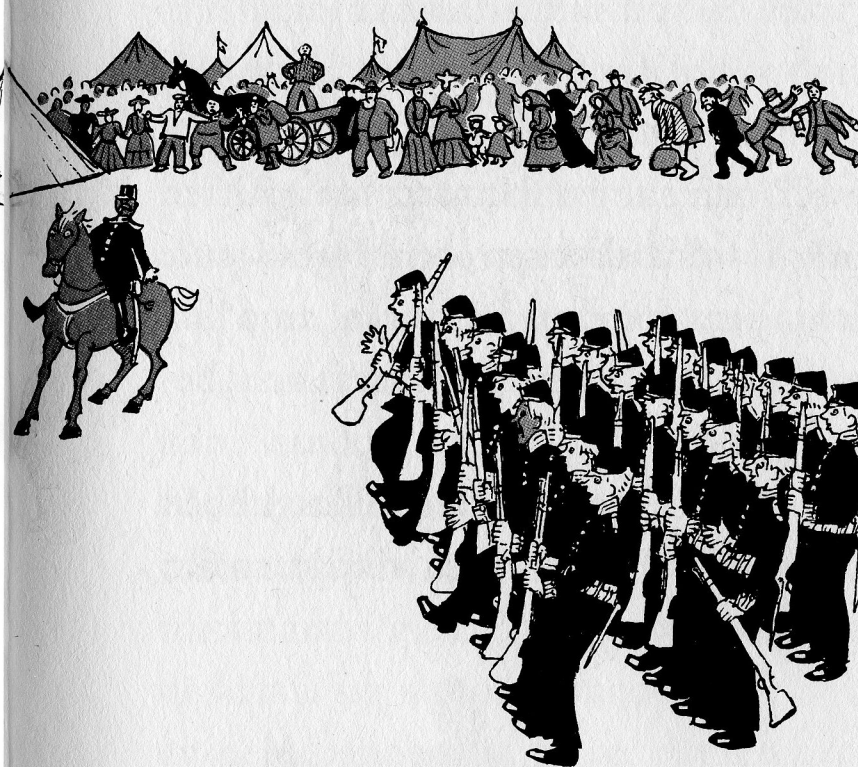
”Är det inte Alfred som bestÄmmer hÄr”, frÄgade han ett par bondpojkar i nÄrheten. Men de bara tittade pÄ soldaterna och svarade inte.

Emil tyckte också det var roligt att se soldater dÄnga upp gevÄr pÄ axeln, fast inte hur lÄnge som helst, och nu ville han först och

främst ha tag i Alfred, det var därför han hade kommit hit. Men alla soldaterna hade blå uniformer och såg likadana ut. Att hitta Alfred mitt i den skocken var inte det lättaste.

”Åja, vänta bara, tills Alfred får se mej”,

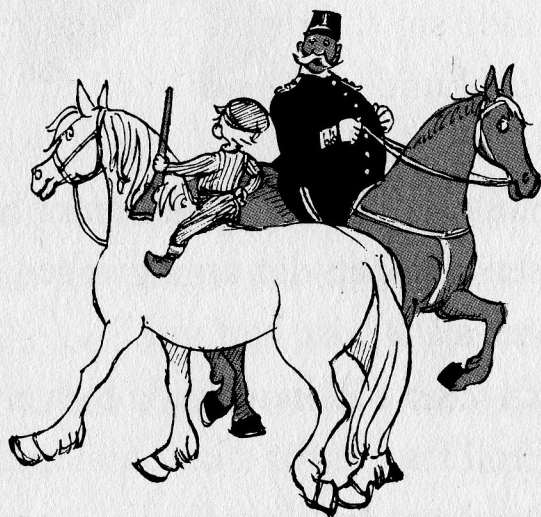
sa Emil till Jullan. ”Då kommer han tjoande, och sen kan den där arga gubben dänga med geväret själv bäst han vill.”

Och för att Alfred skulle få syn på honom, red Emil fram inför alla soldaterna och hojtade det värsta han kunde:

”Var är du, Alfred? Kom fram, så kan vi leva loppan! Ser du inte att det är jag?”

Jo, nog såg Alfred att det var Emil som hade kommit. Emil med sin ”mysse” och sin ”bygge” och sin gamla härr. Men Alfred stod mitt i soldatskocken och tordes inte kliva fram bara för den där tjocka, arga lilla gubben som skrek och väsnades och bestämde hela tiden.

I stället kom den tjocka, arga lilla gubben ridande fram till Emil och sa riktigt snällt:

”Hur är det fatt, min gosse? Har du kommit bort från mamma och pappa?”

Det var det dummaste Emil hade hört på länge.

”Jag har väl inte kommit bort”, sa han. ”Jag är ju *här*! Om det är nån som har kommit bort, så är det mamma och pappa.”

Och det hade han alldeles rätt i, Emil. Små barn kunde komma bort på Hultsfreds slätt hade hans mamma sagt. Men nu stod hon minsann själv mitt i den värsta folkträngseln tillsammans med Emils pappa och Lina, och de kände sig så bortkomna alla tre, för ingen av dem kunde röra sig ur fläcken.

Fast de såg Emil, det gjorde de! Visst såg de, när han kom där med sin ”mysse” och sin ”bygge” och sin gamla härr, och Emils pappa sa:

”Nu drar det ihop sej till en ny trögubbe för Emil.”

”Det gör det”, sa Emils mamma. ”Men

hur ska vi få tag i honom?”

Ja, det var just det! Om du någon gång har varit på en sådan där fest som den på Hultsfreds slätt, då förstår du vilken villervalla där var. Så fort soldaterna slutade öva sig och marscherade bort, blev hela stora slätten på en gång proppande full med människor. Det var en röra så att man knappt kunde hitta sig själv, mycket mindre Emil. Det var inte bara Emils mamma och pappa som ville ha tag i honom, Alfred också. För han var ledig nu och skulle inte öva mera. Nu ville han vara tillsammans med Emil och ha roligt. Men det gick helt enkelt inte att

hitta någon i folkskocken på Hultsfreds slätt. Nästan alla som var där gick omkring och letade efter någon. Alfred letade efter Emil och Emil efter Alfred, Emils mamma efter Emil, Lina efter Alfred och Emils pappa efter Emils mamma, jo, för hon var *riktigt* bortkommen ett slag, och Emils pappa fick leta i två timmar, innan han äntligen hittade henne, fastklämd och förtvivlad, mellan ett par breda storgubbar från Vimmerby.

Men Emil hittade ingen och ingen hittade Emil. Då förstod han, att han måste börja leva loppan alldeles själv, om det skulle bli något av.

Fast innan han kunde sätta igång, måste han ordna så att Jullan fick någon gammal snäll märr att gnägga med under tiden, det hade han ju nästan lovat henne.

Nu hittade Emil ingen gammal märr åt Jullan. Men han hittade Markus, och det var mycket bättre. Markus stod och åt hö, fastbunden vid ett träd borta i skogsbrynet. Och alldeles intill stod katthultarnas egen gamla vagn som Emil så väl kände igen. Jullan blev glad, när hon träffade Markus, det syntes.

Emil band henne vid samma träd och hämtade en bingehö ur vagnen. Det hade man alltid med sig åt hästarna på den tiden. Jullan började genast mumsa, och då kände Emil att han också var hungrig.

”Fast hö äter jag inte i första taget”, sa Emil.

Och det skulle väl inte behövas heller. Det fanns fullt med små stånd på slätten, där man kunde köpa sig smörgåsar och korv och bullar och kakor hur mycket som helst. Om man hade pengar.

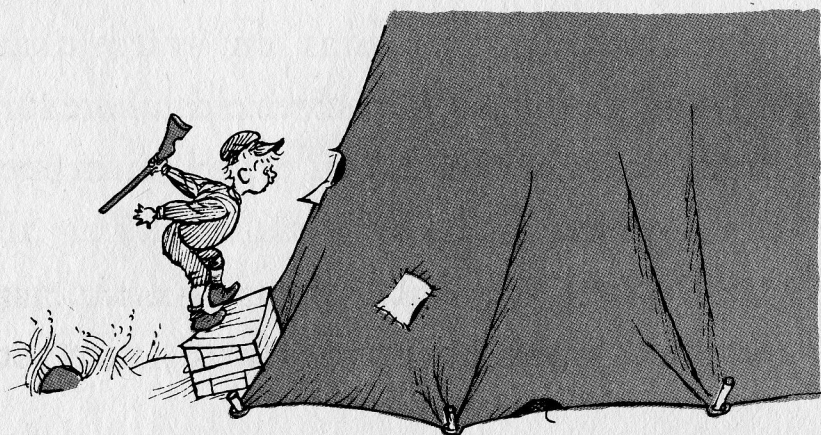
Och där fanns fullt med roliga saker för den som ville leva loppan. Cirkus och dansbana och tivoli med karusell och andra roligheter... tänk, där fanns en svärdslukare som kunde sluka svärd och en eldslukare som kunde sluka eld och så en präktig dam med helskägg som inte kunde sluka nånting alls mer än kaffe och bullar en gång i timmen. Det blev hon förstås inte rik på, men som

tur var hade hon sitt skägg. Det visade hon för pengar och tjänade riktigt bra.

Allting kostade pengar på Hultsfreds slätt. Och Emil hade inga pengar.

I stället var han en liten knepig gosse, som jag redan har sagt. Han ville ju se så mycket som möjligt, och han började med cirkusen,

eftersom det var det lättaste. Det var bara att kliva upp på en låda på baksidan av tältet och kika in genom ett hål i tältduken. Men Emil skrattade så förskräckligt åt pellejönsen som sprang omkring och gjorde sig rolig där inne, att han ramlade ner från lådan med ett brak och slog skallen i en sten. Då struntade

han i cirkusen. Förresten var han hungrig, värre än förut.

”Det går inte att leva loppan utan mat”, sa Emil, ”och jag får ingen mat utan pengar. Så nu måste jag fundera.”

Han hade ju märkt att man kunde tjäna pengar på många olika vis där på slätten, och

då måste det väl finnas något sätt för honom också. Eld och svärd kunde han inte sluka, skägg hade han inget, vad skulle han göra?

Emil stod stilla och funderade. Då såg han att det satt en stackars gammal blind gubbe på en låda mitt i folkhopen. Han sjöng de sorgligaste visor och det lät jämmerligt, men det fick han pengar för. Han hade lagt sin hatt på marken bredvid sig, och snälla människor kastade småslantar i den hela tiden.

”Det där kan jag också”, tänkte Emil, ”och som tur är har jag mi mysse mä mej.”

Han la mössan på marken framför sig och så ställde han sig att sjunga ”Mi märr ho lunker fälle mä” för vem som ville höra på.

Det blev genast folk omkring honom.

”Å, en sån rar liten gosse”, sa de. ”Han är nog mycket fattig, eftersom han står här och sjunger för pengar.”

Det fanns många fattiga barn på den tiden som inte hade någon mat, och nu kom det

fram en vänlig tant till Emil och frågade:

”Min lille vän, har du fått något att äta idag?”

”Ja, men bara hö”, sa Emil.

Då tyckte de allesammans innerligt synd om honom. En snäll liten bonde från Vena fick tårar i ögona, han grät över det stackars fattiga barnet som stod där så ensamt och hade så vackert ulligt hår.

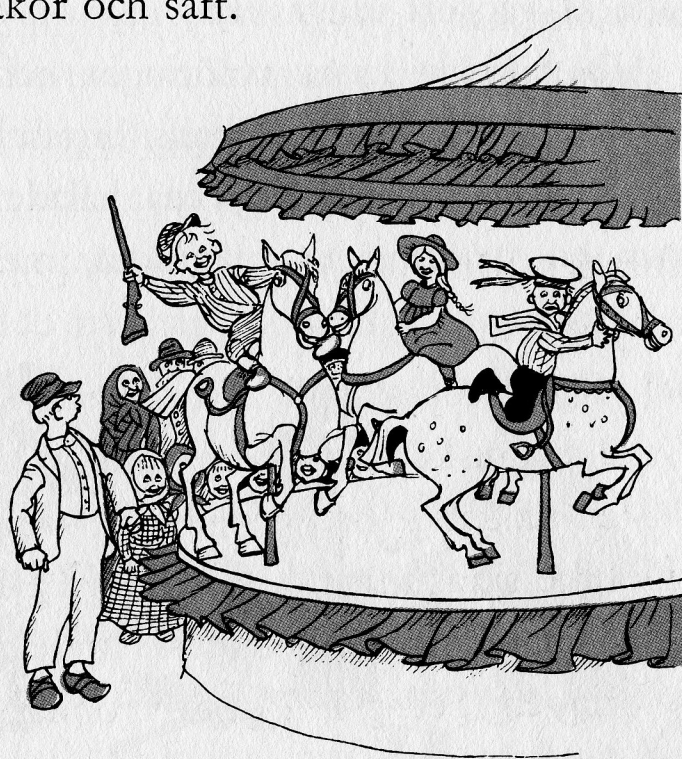
Alla började kasta tvåöringar och femöringar och tioöringar i Emils ”mysse”. Den lilla snälla bonden från Vena halade också fram en tvåöring ur byxfickan, men han

ångrade sig, innan det var för sent, och stoppade ner den igen, och så viskade han till Emil:

”Om du kommer med mej bort till min vagn, så kan du få lite mera hö.”

Men Emil var ju rik nu och hade mössan full med pengar. Han gick i stället och köpte sig ett helt lass med smörgåsar och bullar och kakor och saft.

När han hade satt i sig alltsammans, åkte han karusell fyrtyotvå gånger för fyra kronor och tjugo öre. Emil hade aldrig åkt karusell förut, han visste inte att det fanns något så roligt i världen.

”Nu lever jag nog loppan i alla fall”, tänkte han, där han for runt i karusellen så att det ulliga håret blåste om honom. ”Mycket roligt har jag haft i mina dar men aldrig maken.”

Sedan tittade han på svärdslukaren och på eldslukaren och på skäggiga damen, och efter den pärsen hade han bara två öre kvar.

”Jag kan väl sjunga en ny liten stump och få mi mysse full igen”, tänkte Emil. ”Alla människor är ju så snälla här.”

Men då kände han att han var trött. Han ville inte sjunga mera, och han ville inte ha några pengar, så han gav den blinde gubben tvåöringen. Sedan lodade han omkring lite och letade efter Alfred.

Om Emil trodde att *alla* människorna var snälla, så trodde han fel. Det fanns allt en och annan som var elak också och som hade kommit till Hultsfreds slätt den dagen. På den tiden härjade en ryslig tjuv i de där trakterna. Sparven kallades han, honom var de rädda för i hela Småland. Det stod mycket om hans bravader både i Smålands-Tidningen och Hultsfreds-Posten. Överallt på fester och marknader och andra ställen där det var folk och pengar i farten, där kunde man vara säker på att Sparven skulle dyka upp och börja stjäla allt vad han orkade. För att ingen skulle känna igen honom hade han olika skägg och mustascher på sig varje gång. Nu

hade han kommit till Hultsfreds slätt den här dagen och smög omkring överallt i svart slokhatt och svarta mustascher för att se vad han skulle stjäla. Ingen visste att det var Sparven som smög där, annars skulle de nog ha blivit bra rädda allesammans.

Men om Sparven hade varit klok, så hade han inte kommit till Hultsfreds slätt samma dag som Emil i Lönneberga var där med sin ”bysse”. För gissa vad som hände!

Där gick Emil och lodade helt stilla och letade efter Alfred. Då kom han förbi skäggiga damens tält, och genom öppningen såg han att hon satt där inne och räknade pengar. Hon ville väl se hur mycket hon hade fått ihop på sitt skägg under en enda välsignad söndag i Hultsfred.

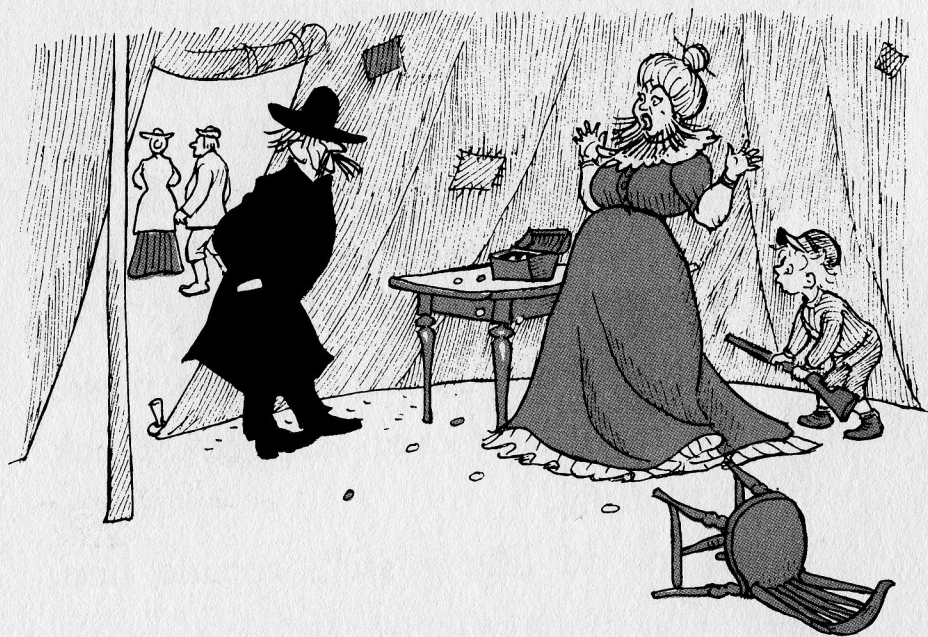
Det var nog inte så lite, för hon myste och strök sig belåtet över skägget. Så fick hon syn på Emil.

”Kom in, du lille gosse”, ropade hon.

”Du får titta på mitt skägg alldeles gratis, för du ser så snäll ut.”

Emil hade ju för all del sett det där skägget förut, men han ville inte säga nej, när han blev bjuden. Och eftersom det var alldeles gratis, klev han in i tältet med sin ”mysse” och sin ”byse” och tittade på den skäggiga damen för ungefär tjugofem öre.

”Hur får man ett sånt vackert skägg”, frågade han artigt. Men den skäggiga damen hann aldrig svara. För i samma stund hördes

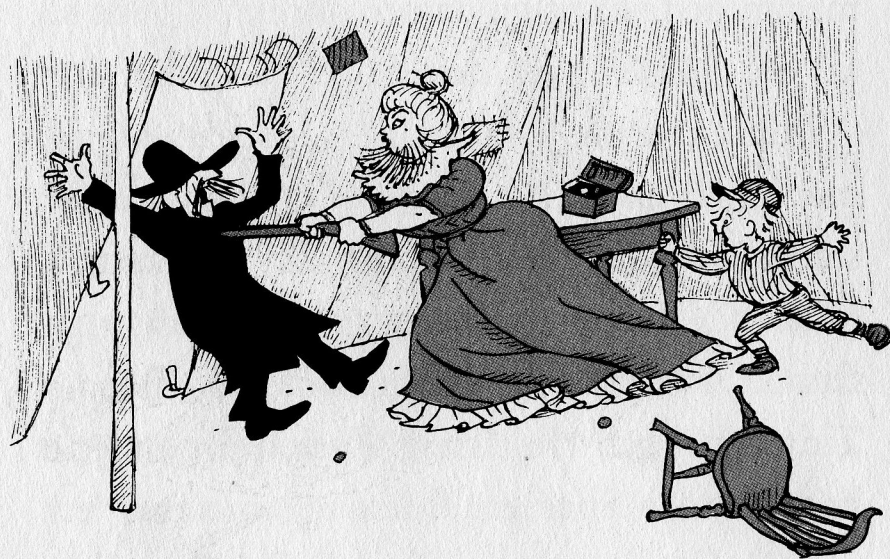
en hemsk röst som väste:

”Ge mej pengarna genast, annars sliter jag skägget av dej!”

Det var Sparven. Han hade smugit in i tältet utan att de märkte det.

Den skäggiga damen blev vit i ansiktet, utom där hon hade skägg förstås. Den stackarn, hon skulle just lämna ifrån sig alla sina pengar till Sparven, men då viskade Emil:

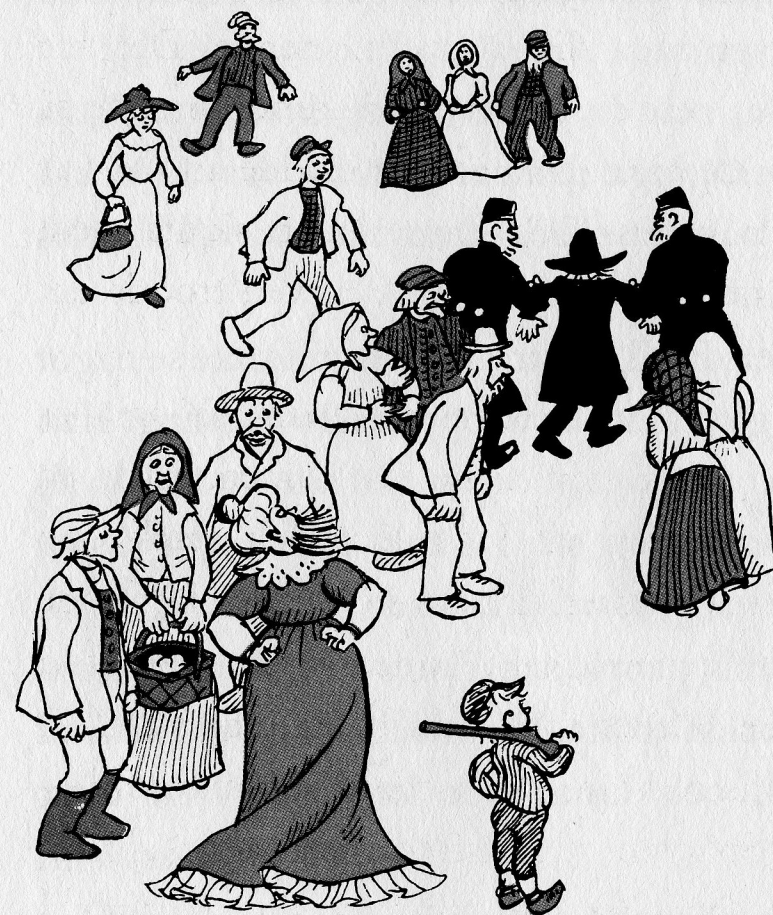
”Ta mi bysse!”

Och den skäggiga damen tog bössan som Emil så påpassligt stack till henne. Det var ganska mörkt i tältet, man kunde inte se så noga, den skäggiga damen trodde att det var en riktig bössa, en som gick att skjuta med. Och det bästa av allt . . . Sparven trodde det också!

”Upp med händerna, annars så smäller det”, skrek den skäggiga damen. Och då blev Sparven vit i ansiktet och stack upp armarna i vädret, och där stod han och darrade medan den skäggiga damen skrek på polis så att det hördes över hela Hultsfreds slätt.

Polisen kom, och sedan såg man aldrig mer Sparven i Hultsfred eller någon annanstans, och det blev slut på allt stjälande i Småland. Jojo, så kan det gå! Den skäggiga damen fick mycket beröm både i Smålands-Tidningen och Hultsfreds-Posten för att hon hade fångat Sparven. Men ingen skrev ett ord om Emil och hans ”bysse”. Därför tycker

jag det är på tiden att någon talar om hur det verkligen gick till.

”Det var allt tur att jag tog med mej både mi mysse och mi bysse till Hultsfred”, sa

Emil, när poliserna hade gått till finkan med Sparven.

”Ja, och du är en duktig liten gosse”, sa den skäggiga damen. ”Därför får du också titta på mitt skägg så mycket du vill alldeles gratis.”

Men Emil var trött. Han ville inte se något skägg och inte leva loppan eller nånting. Han ville bara sova. För nu började det bli kväll på Hultsfreds slätt. Tänk, hela långa dagen hade gått . . . och han hade inte hittat Alfred!

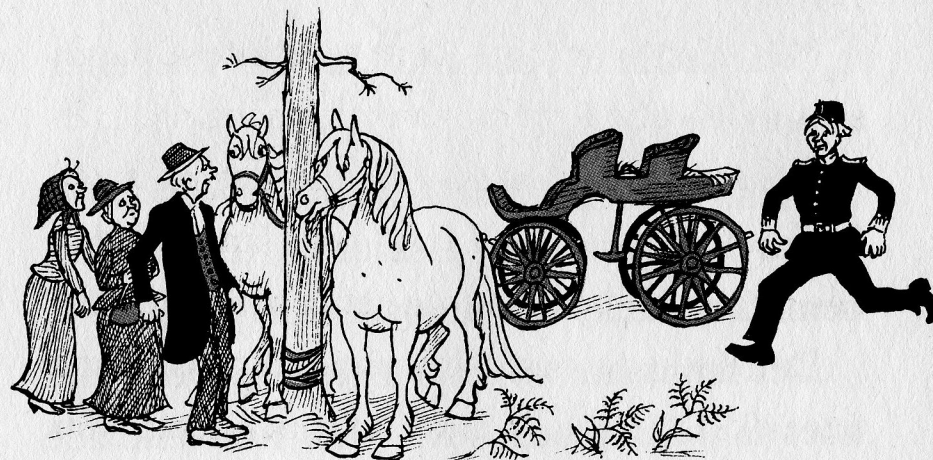
Emils pappa och Emils mamma och Lina var också trötta. De hade letat och letat efter Emil, och Lina hade letat och letat efter

Alfred, nu orkade ingen av dem leta mer.

”Å, mina fötter”, sa Emils mamma, och Emils pappa nickade bistert.

”Jo, det är roligt med såna här fester”, sa han. ”Kom, vi far hem till Katthult, det är

inget annat att göra.”

Och de släpade sig bort mot skogsbrynet för att spanna för hästen och komma i väg. Då såg de Jullan stå där vid samma träd som Markus och tugga på sitt hö.

Emils mamma började gråta.

”Å, var är min lilla Emil”, sa hon. Men

Lina knyckte på nacken.

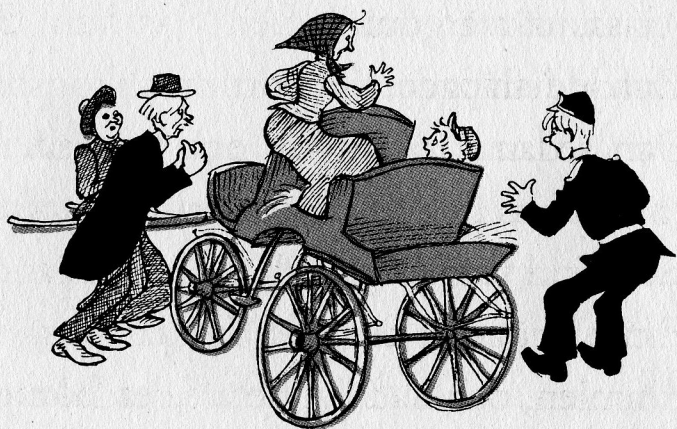
”Han gör aldrig annat än hyss, den pojken. Han är en riktig illbatting!”

Sa Lina. Då hörde de någon komma springande, en som var ganska andfådd. Det var Alfred.

”Var är Emil”, sa han. ”Jag har letat efter honom hela dan.”

”Jag bryr mej inte om var han är”, sa Lina. Sedan klev hon upp i skjutsen för att fara hem. Och tänk, då trampade hon på Emil!

Det fanns lite hö kvar i vagnen, och i det höet låg Emil och sov. Men han vaknade

till, när Lina klev på honom. Han såg vem som hade kommit och vem som stod där i sin blå uniform och var så andfådd. Då fick Emil upp en arm och tog Alfred om halsen.

”Jaså, där är du, Alfred”, sa han. Sedan somnade han igen.

Och sedan for katthultarna hem till Katt- hult. Markus fick dra, Jullan skumpade efter, bunden vid vagnen. Emil vaknade ibland och såg den mörka skogen och den ljusa som- marhimlen, och han kände att det luktade hö

och häst och natt och hörde hovarna klampa och vagnshjulen knirka. Men för övrigt sov han hela vägen och drömde att Alfred snart skulle komma hem. Till Katthult och till Emil. Och det skulle han ju också.

Det var den åttonde juli som Emil levde loppan på Hultsfreds slätt. Gissa om det var någon mer som hade letat efter Emil den dagen? Fråga Krösa-Maja! Nej, gör inte det förresten, för Krösa-Maja brukar få små röda knottror på armarna då, som kliar och aldrig vill gå bort.

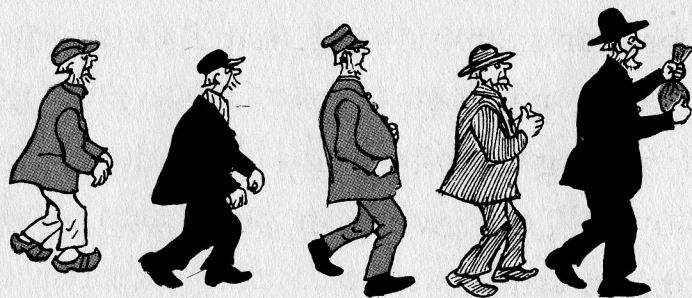
Nu har du hört vad Emil gjorde den sjunde

mars och tjugioandra maj och tionde juni och åttonde juli, men det fanns många andra dagar i almanackan för den som ville göra hyss, och det ville Emil. Han gjorde hyss nästan varje dag hela året runt men särskilt den nittonde augusti och elfte oktober och tredje november. Hohoho, jag måste skratta, när jag tänker på vad han gjorde den tredje november, men jag berättar det inte, för det har jag lovat Emils mamma. Fast det var efter den betan som Lönnebergaborna satte igång sin insamling. De tyckte synd om Svenssons i Katthult för deras illbatting till pojke. Därför la de ihop femtio öre var och kom med pengarna i ett litet knyte till Emils mamma.

”Det kanske räcker så att ni kan skicka i väg Emil till Amerika”, sa de.

Jo, det hade varit fint! Skicka i väg Emil till Amerika . . . vem vet vad de hade fått för en ordförande i kommunalnämnden då?

När den tiden kom, menar jag.

Som tur var gick Emils mamma inte med på några sådana dumma förslag. Hon blev arg och slängde knytet så att pengarna flög över hela Lönneberga.

"Emil är en liten rar gosse", sa hon. "Och vi älskar honom precis som han är!"

Ändå var hon nog lite orolig för sin Emil. Det brukar mammor bli, när folk kommer och klagar på deras barn. Och om kvällen när Emil låg i sängen med sin "mysse" och sin "bysse", då gick hon och satte sig hos honom en stund.

"Emil", sa hon, "du är snart stor och ska börja skolan. Hur ska det gå för dej då, när du är en sån illbatting och gör så mycket hyss?"

Emil låg där och såg ut som en liten ängel med sina runda blå ögon och sitt ljusa, ulliga hår.

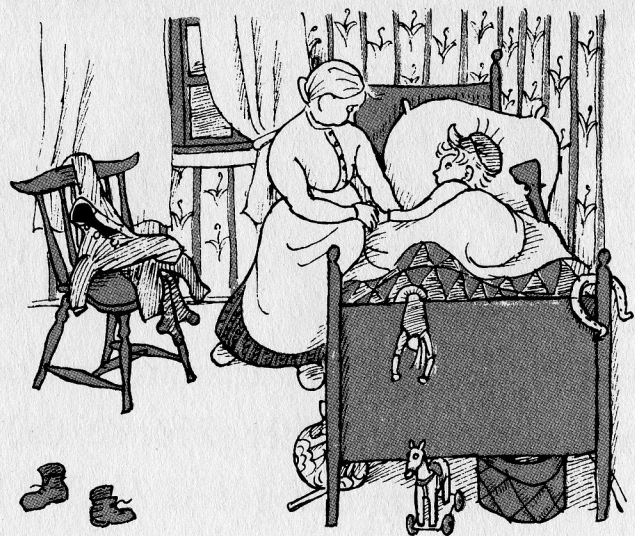
"Halli-dajen, halli-dalli-da", sa han, för det där var sådant prat som han helst inte ville höra.

"Emil", sa hans mamma strängt, "hur tror du att det ska gå, när du börjar skolan?"

"Bra", sa Emil. "Jag låter väl bli att göra hyss, kan jag tro . . . när jag går i skolan."

Emils mamma suckade.

"Ja, ja, vi får hoppas det", sa hon och

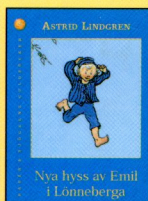
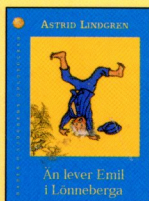
gick mot dörren. Då satte Emil upp huvudet
över sängkanten och log som en liten ängel
och sa:

”Fast det är inte säkert!”

Emil i Katthult – det var en riktig liten illbatting det, sa Lönnebergaborna. Men inte kunde väl Emil rå för att det jämt blev hyss när han försökte vara snäll och hjälpsam!

Efter varje hyss fick han sitta i snickarboden och tänka över sina synder. Den där gången han fastnade med huvudet i soppskålen till exempel, eller när han hissade upp sin lillasyster Ida i flaggstången ...

LÄSA ÄR GULD!

Guldböckerna är Rabén & Sjögrens klassiska, roliga läseböcker skrivna av våra mest älskade författare. Äventyr och saga, tokerier och tankvärdheter – allt ryms i Guldböckerna, barnens favoriter.